

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi tonnistoverolain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi tonnistoverolakia. Alusten vetoisuuteen perustuvan veron määrän laskemisen sijasta siirryttäisiin tonnistoverotettavan tulon laskemiseen. Tonnistoverotuksen piirissä olevan yhtiön jakaman osingon veronalaisuudesta osingonsaajan tulona luovutettaisiin ja jaettuun osinkoon sovellettaisiin, mitä muualla verolainsäädännössä säädetään osingonsaajan verotuksesta.

Tonnistoverotettavaan toimintaan kuuluvaksi lisättäisiin nykyistä laajemmin myös itse merikuljetustoimintaan olennaisesti liittyvät satama-, kuljetus- ja terminaalipalvelut. Aluksilla tax-free-myynnin käytössä oleviin myymälätiloihin kohdistuvat menot säädetäisiin kokonaan vähennyskelpoisiksi kustannuksiksi varustamoyhtiön tuloverotuksessa.

Kaikista varustamon aluksista 60 prosenttia edellytettäisiin olevan EU-jäsenmaiden lipun alle rekisteröityjä. Itse omistettujen sekä vuokralle otettujen alusten osalta edellytettäisiin, että niistä 25 prosenttia olisi Suomen lipun alla olevia aluksia.

Tonnistoverotettavaksi tuloksi hyväksyttäisiin vuokratulo tilapäisesti ulkopuoliselle vuokratusta itse omistetusta tai sellaisesta aluksesta, joka on alun perin vuokrattu tonnistoverovelvollisen yhtiön käyttöön ilman miehistöä. Tällainen aluksesta saatu vuokratulo kuuluisi tonnistoverotuksen piiriin silloin, kun vuokraus kestää kunkin vuokratun aluksen osalta enintään kolme vuotta.

Aikaisemmin tuloverotuksessa vahvistettujen tappioiden vähentäminen sallittaisiin muusta kuin tonnistoverotettavasta toiminnasta saadusta tulosta siltä osin kuin tappiot ovat syntyneet tuloverotettavassa toiminnassa.

Varustamo voisi tehdä tonnistoverokelpoiseen käyttöön pysyvästi tulevien alusten ja eräiden ympäristöinvestointien hankintahin-

tojen perusteella vähennyksen tonnistoverotukseen siirtymisen hetkellä vahvistettavan enimmäistuloutuksen määrästä. Tämä johtaisi varustamoyrityksen verovelan huojentumiseen puolella investoinnin määrästä. Enimmäistuloutuksen määrä laskettaisiin kirjanpidossa poistamatta olevan menojäännöksen ja verotuksessa vähentämättä olevan menojäännöksen erotuksena. Tonnistoverotettavan toiminnan jälleenhankintavarausta muutettaisiin siten, että sitovan kirjallisen hankintasopimuksen tekeminen pidentäisi varauksen voimassaoloaikaa.

Tonnistoverotukseen hyväksyminen voitaisiin peruuttaa vain niissä tilanteissa, joissa tonnistoverotuksen soveltamisen edellytykset lakkaavat olemasta voimassa sekä veronkierrotilanteissa. Samalla tonnistoverojärjestelmästä poistamisen yhteydessä määrättäviä sanktioita lievennettäisiin.

Tonnistoverotukseen hakeutuminen olisi jo toiminnassa olevien tonnistoverokelpoisten yritysten osalta mahdollista 36 kuukauden ajan lain voimaantulosta.

Lakeja sovellettaisiin ensimmäisen kerran kalenterivuoden 2010 aikana alkavalta verovuodelta toimitettavassa verotuksessa. Lakia voitaisiin soveltaa myös ennen lain voimaantuloa vuonna 2010 alkaneen verovuoden verotuksessa, jos tonnistoverovelvolliseksi hyväksymisen edellytykset ovat täyttyneet verovuoden alusta lukien.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun Euroopan yhteisöjen komissio on hyväksynyt ehdotetun valtioneuvoston muutoksen. Lakien voimaantuloajankohdasta säädetäisiin valtioneuvoston asetuksella.

Esitys liittyy valtion vuoden 2010 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
YLEISPERUSTELUT	3
1 JOHDANTO	3
2 NYKYTILA	3
2.1 Lainsäädäntö ja käytäntö.....	3
Tonnistoverolaki.....	3
Merenkulun edistämiseen liittyviä lainsäädäntöhankkeita	6
Merenkulun tuet Suomessa	7
2.2 Kansainvälinen kehitys	8
Euroopan yhteisön suuntaviivat meriliikenteen valtiontuelle	8
2.3 Nykytilan arviointi	8
3 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET	9
3.1 Esityksen tavoitteet	9
3.2 Keskeiset ehdotukset.....	9
4 ESITYKSEN VAIKUTUKSET.....	11
4.1 Taloudelliset vaikutukset	11
4.2 Ympäristövaikutukset	11
4.3 Yhteiskunnalliset vaikutukset	11
5 ASIAN VALMISTELU.....	12
6 MUITA ESITYKSEEN VAIKUTTAVIA SEIKKOJA.....	12
6.1 Riippuvuus kansainvälisistä velvoitteista	12
7 RIIPPUVUUS VUODEN 2010 TALOUSARVIOESITYKSESTÄ.....	12
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	12
1 LAKIEHDOTUSTEN PERUSTELUT.....	12
1.1 Tonnistoverolaki	12
2 VOIMAANTULO.....	18
LAKIEHDOTUS	19
tonnistoverolain muuttamisesta	19
LIITE	24
RINNAKKAISTEKSTIT	24
tonnistoverolain muuttamisesta	24

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

Suomi on maantieteellisestä sijainnistaan johtuen riippuvainen merikuljetuksista. Suomen ulkomaankaupasta noin 80 prosenttia tapahtuu meritse. Vaikka Suomen satamien ulkomaanliikenteen määrä on kasvanut, samanaikaisesti suomalaisten alusten osuus kuljetuksista on pienentynyt. Vuonna 2008 suomalaisten alusten osuus tuonnista oli 39,1 prosenttia ja viennistä 20,3 prosenttia, kun osuus viennistä 1990-luvulla oli yli 30 prosenttia. Suomalaisten merenkulkualan työpaikkojen määrä on vähentynyt viidessä vuodessa noin 1 400 henkilöllä noin 7 000 henkilöön. Muutokset johtuvat varustamoiden kovenevasta kansainvälisestä kilpailusta Itämeren alueella. Samaan aikaan meriliikenne on Itämerellä voimakkaassa kasvussa.

Liikenteen kasvun on arvioitu jatkuvan myös tulevaisuudessa Itämeren rantavaltioiden voimakkaan taloudellisen kehityksen vuoksi. Suomalaisen merenkulun tulevaisuudennäkymät ovat keskeisesti sidoksissa kauppalaivastomme kansainväliseen kilpailukykyyn.

Euroopan yhteisössä on oltu huolestuneita jäsenvaltioiden merenkulun kansainvälisestä kilpailukykyvyydestä niin sanottuihin mukavuuslippuvaltioihin verrattuna. Niissä varustamojen verotus, miehistökustannukset ja osaksi myös aluksille ja miehistön pätevyydelle asetettavat vaatimukset ovat selvästi alhaisemmat kuin Euroopan yhteisön jäsenmaissa. Euroopan yhteisön jäsenvaltioiden merenkulku käsittää nykyään noin kolmanneksen maailman merenkulusta.

Suomalaisen merenkulun kansainvälisen kilpailukykyyn kannalta keskeisiä kilpailijamaita, joiden lipun alle suomalaista tonnistoa on viime vuosina siirtynyt, ovat muun muassa Ruotsi, Viro, Alankomaat, Iso-Britannia, Saksa ja Bahama.

Kansainvälisessä merenkulussa menestyneille maille on olennaista alhaisen verotuksen lisäksi sekamiehitysmahdollisuus ja miehistökustannustukien täysimääräisyys varsinkin lastialuksilla.

2 Nykytila**2.1 Lainsäädäntö ja käytäntö**

Tonnistoverolaki

Tonnistoverolaki (476/2002) tuli voimaan valtioneuvoston asetuksella (947/2002) 20 päivänä marraskuuta 2002. Lakia sovellettiin ensimmäisen kerran kalenterivuonna 2002 alkaneelta verovuodelta toimitettavassa verotuksessa. Lakia on muutettu kaksi kertaa. Vuonna 2004 muutettiin 19 §:n säännöksiä tonnistoverotettavan yhtiön osingonjaon seurauksista yhtiöveronhyvitysjärjestelmästä luopumisen yhteydessä. Kuluvana vuonna muutettiin lain 8 §:ssä olevaa tonnistoverotettavan aluksen määritelmää kauppalusluetteloa koskevaa lakimuutosta vastavaksi.

Tonnistoverolaila säädetään verojärjestelmästä, jota sovelletaan kansainvälistä meriliikennettä lasti- tai matkustaja-aluksilla harjoittaviin varustamoihin. Säädetty edellytykset täyttävä varustamoyhtiö voi valita tavaroiden ja matkustajien kuljettamisen ja siihen läheisesti liittyvän toiminnan tuottaman voiton säännönmukaisen tuloverotuksen sijasta alusten nettovetoisuuden perusteella määräytyvän tonnistoverotuksen. Veron määrä on varsin alhainen, sillä kysymyksessä on varustamoille verotuksen kautta myönnettävä valtion tuki. Yhtiön harjoittamaan muuhun kuin tonnistoverotettavaan toimintaan sovelletaan normaaleja tuloverosäännöksiä.

Yhtiö voi olla tonnistoverotuksen piirissä, jos sillä on yksikin itse omistettu ja itse ope-roitu vähintään 100 bruttotonnin, pääasiassa kansainvälisessä meriliikenteessä oleva alus. Yhtiö voi samanaikaisesti harjoittaa tuloverotuksen alaista toimintaa. Yrityksellä voi olla esimerkiksi samanaikaisesti laajakin kotimaanliikenteessä oleva laivasto, jonka toimintaan ei voida soveltaa tonnistoverolakia.

Varustamotoimintaa lain voimaantullessa harjoittaneella osakeyhtiöllä oli mahdollisuus liittyä tonnistoverojärjestelmään vuoden pituisen määräajan kuluessa eli viimeistään

20 päivänä marraskuuta 2003. Varustamotoiminnan harjoittamisen aloittavalla uudella osakeyhtiöllä on mahdollisuus liittyä tonnistoroverojärjestelmään kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun yhtiö on rekisteröity.

Tonnistoroverotuksen piiriin hakeutunut yhtiö sitoutuu tonnistoroverotukseen kymmenen vuoden tonnistoroverokaudeksi, jonka aikana yhtiö maksaa tonnistoroveroa yksittäisten vuosien voitollisuudesta tai tappiollisuudesta riippumatta. Tonnistoroverokauden aikana yhtiö ei voi itse halutessaan siirtyä pois tonnistoroverotuksesta. Veroviranomainen voi kuitenkin poistaa yhtiön järjestelmästä, jos hyväksymisedellytykset lakkaavat olemasta voimassa. Järjestelmästä poistettavalle yhtiölle määrätään tulovero takautuvasti tuloverotusta koskevien säännösten mukaisesti. Lisäksi veroa korotetaan vähintään 10 prosentilla ja eräissä tilanteissa enintään 40 prosentilla. Tonnistoroverotuksesta poistettu yhtiö ei voi enää uudelleen hakeutua tonnistoroverovelvolliseksi.

Järjestelmää sovelletaan Suomessa yleisesti verovelvolliseen yhtiöön tai ulkomailla asuvan yhtiön Suomessa olevaan kiinteään toimipaikkaan silloin, kun yhtiötä tai kiinteää toimipaikkaa tosiasiallisesti johdetaan Suomesta ja yhtiö harjoittaa lastin tai matkustajien kuljettamista tonnistoroverotettavilla aluksilla Suomesta. Yhtiön tai sen kanssa samaan konserniin kuuluvien yhtiöiden aluksista tulee vähintään 25 prosenttia koko aluskannan nettovetoisuudesta olla itse omistettuja, Suomen alusrekisteriin merkittyjä aluksia. Miehistöineen vuokralle otettujen, Euroopan unionin jäsenvaltion alusrekisteriin merkittyjen alusten nettovetoisuus saa ylittää vain väliaikaisesti 50 prosenttia tonnistoroverotettavien alusten vetoisuudesta. Lisäksi yhtiön tai konsernin käytössä voi olla Euroopan unionin jäsenvaltion alusrekisteriin merkittyjä ilman miehistöä vuokralle otettuja aluksia. Tonnistoroverojärjestelmä on konsernikohtainen siten, että kaikkien samaan konserniin kuuluvien tonnistoroverovelvollisuuden edellytykset täyttävien yhtiöiden tulee hakeutua tonnistoroverotukseen.

Tonnistoroverotettavia ovat alukset, jotka on pääasiassa tarkoitettu ja joita käytetään tavaroiden ja matkustajien kuljettamiseen lähinnä kansainvälisessä meriliikenteessä. Alusten

tulee olla nettovetoisuudeltaan vähintään 100 tonnia ja niitä on johdettava kaupallisesti ja strategisesti Suomesta. Aluksen katsotaan olevan kansainvälisessä meriliikenteessä silloin, kun se liikennöi suomalaisen ja ulkomaisen sataman välillä, ulkomaisten satamien välillä tai ulkomaisen sataman ja avomeren välillä, ei kuitenkaan silloin, kun se liikennöi yksinomaan kahden samassa valtiossa olevan sataman välillä.

Tonnistoroveroa maksetaan alusten vetoisuuden perusteella seuraavasti:

— 0,4 euroa 100 tonnia kohden päivältä 1 000 tonniin asti,

— 0,3 euroa 100 tonnia kohden päivältä 1 000 tonnin ylittävältä osalta 10 000 tonniin asti,

— 0,2 euroa 100 tonnia kohden päivältä 10 000 tonnin ylittävältä osalta 25 000 tonniin asti ja

— 0,1 euroa päivältä 25 000 tonnin ylittävältä osalta.

Tonnistoroverotuksen piiriin kuuluvat erikseen määritetyt kansainvälisestä meriliikenteestä ja siihen välittömästi liittyvästä toiminnasta saadut tulot. Yhtiöllä voi olla myös muita kuin tonnistoroverotuksen piiriin kuuluvia tuloja. Muita tuloja verotetaan yleistä tuloverotusta koskevien säännösten perusteella.

Tonnistoroverotettavan tulon ja tuloverotettavan tulon sekä niihin kohdistuvien kulujen toisistaan erillään pitäminen on tonnistoroverojärjestelmän keskeisin perusta. Tonnistoroverotettavan tulon hankkimisesta aiheutuvat kulut eivät ole erikseen vähennyskelpoisia tonnistoroverotuksen piirissä eikä niitä myöskään voida vähentää tuloverotettavista tuloista. Meno, joka kohdistuu tonnistoroverotettavaan ja tuloverotettavaan tuloon, on vähennyskelpoista vain siltä osin kuin se kohdistuu tuloverotettavaan tuloon. Korkomenoista ja kurssitappioista vähennyskelpoisia ovat vain ne osuudet, jotka vastaavat muuhun kuin tonnistoroverotettavaan toimintaan liittyvien varojen osuutta yhtiön varoista. Ennen tonnistoroverotukseen siirtymistä syntyneet tappiot eivät ole vähennyskelpoisia.

Tonnistoroverotuksen aikana tonnistoroverotettavan toiminnan käytössä kokonaan tai osittain olevasta käyttöomaisuudesta ei tehdä poistoja verotuksessa eivätkä sen luovutus hinnat ole veronalaista tuloa. Tuloverotuksen

alaisen toiminnan käyttöomaisuuden vähentämiseen sovelletaan vastaavasti yleisiä säännöksiä. Vaikka tonnistoverotettavan toiminnan käyttöomaisuuden hankintamenoja ei vähennetä verotuksessa, niiden arvoa seurataan tekemällä hankintamenoista vuosittaiset enimmäispoistot. Kun yritys poistuu tonnistoverojärjestelmästä, käyttöomaisuuden poistamattomana hankintamenona yhtiön ensimmäisessä tuloverotuksessa pidetään tätä laskennallisilla enimmäispoistoilla vähennettyä määrää.

Suomen edullisesta, investointeihin kannustavasta verojärjestelmästä johtuen varustamoyritykset maksavat melko vähän tuloveroja. Poistojärjestelmän vuoksi käyttöomaisuusaluksiin kohdistuu Suomessa hyvin suuri piilevä verovelka. Velka on muodostunut, kun yritys on tehnyt irtaimen kuluvan käyttöomaisuudesta poistoja, jotka ovat suuremmat kuin niiden taloudellista käyttöaikaa vastaavat poistot. Verovelkaa muodostuu myös käyttöomaisuuden luovutusten yhteydessä, sillä luovutushinnat vähennetään menojäännöksestä. Tästä johtuen luovutusvoitto ei tuloudu suoraan tuloksi vaan se tuloutuu välillisesti, kun yrityksen poistopohja pienenee.

Tuloverotuksessa verovelka tuloutuu epäsuorasti poistopohjan vähenemisen ja tulevaisuuden poistojen pienentymisen kautta. Tuloverotuksesta tonnistoverojärjestelmään siirryttäessä tuloverovelka otetaan huomioon siten, että selvitetään tonnistoverotettavaan käyttöön tulevan irtaimen kuluvan käyttöomaisuuden verotuksessa poistamattoman hankintamenon ja käyvän arvon erotuksen määrä. Näin määritetty, ennen tonnistoverotukseen siirtymistä syntynyt verovelka voi tuloutua luovutettaessa omaisuutta tonnistoverokauden aikana. Tätä verovelkaa luetaan verotettavaksi tuloksi tonnistoverotettavan toiminnan käytössä olevaa käyttöomaisuutta luovutettaessa vain silloin, kun luovutetun omaisuuden luovutushinta ylittää jäljellä olevan menojäännöksen määrän ja menojäännös muodostuu negatiiviseksi. Näin voi tapahtua lähinnä vain silloin, kun aluskanta pienenee olennaisesti ja pysyvästi. Verovelkaa ei lueta tuloksi, jos varustamo osoittaa, että se tulee hankkimaan kolmen seuraavan vuoden aikana uutta tonnistoverotettavaan toimintaan kuuluvaa käyttöomaisuutta.

Jos tonnistoverotuksen soveltamisen edellytykset lakkaavat olemasta voimassa, yhtiö poistetaan järjestelmästä. Yhtiölle määrätään takautuvasti tulovero tonnistoverokauden ajalta, ja veroa korotetaan 10 prosentilla. Yhtiö voidaan myös poistaa järjestelmästä, jos se on osallisena veronkiertojärjestelyyn, antaa rahalainaa osakkailleen tai laiminlyö ilmoittamisvelvollisuutta koskevat velvollisuudet. Yhtiöllä on mahdollisuus korjata mainitut puutteet tai seikat. Ellei yhtiö korjaa tilannetta, veroa voidaan korottaa enintään 40 prosentilla.

Edellä selostetulla verovelan määrittämistä ja tuloutumista koskevalla järjestelmällä ja yhtiön tonnistoverotuksesta poistamista koskevilla seuraamuksilla pyritään estämään se tilanne, että varustamo voisi vapaasti myydä aluksensa pois Suomesta ja näin ollen luopua siitä aluskannasta, jonka ylläpitämiseksi verotuki on tarkoitettu. Koska tonnistoverotettavista aluksista saadut luovutushinnat ovat tonnistoverotuksessa verovapaita toisin kuin tavallisessa tuloverotuksessa, ilman piilevää verovelkaa koskevaa säännöstä järjestelmä voisi kannustaa varustamoja alusluovutuksiin.

Tonnistoverovelvollisen yhtiön jakama osinko on saajalleen veronalaista tuloa, jotta yhtiön jakamaan voittoon kohdistuu ainakin yhdenkertainen vero. Tonnistoverotettavan toiminnan voitto on alemman verotuksen piirissä niin kauan kuin sitä ei jaeta yhtiöstä sen osakkaille.

Korkomenojen vähennyskeltottomuus tonnistoverotuksessa saattaa houkuttaa kohdistamaan varustamokonsernin velkarahoituksen ensisijaisesti konsernin tuloverotettaviin yhtiöihin, jotka voivat tuloverotuksessaan vähentää korkomenon. Tonnistoverolain mukaan yhtiön tuloon lisätään yhtiön oman pääoman ja vieraan pääoman erotukselle laskettu korko, jos vieraan pääoman määrä alittaa puolet oman pääoman määrästä.

Tonnistoverotuksen päätyttyä yhtiö siirtyy tuloverotuksen piiriin. Tuloverotuksessa vähennyskelpoisia eivät ole sellaiset erät, jotka yhtiön verotuksessa olisi voitu vähentää tonnistoverokauden aikana, jos yhtiön verotus olisi toimitettu tuloverolain mukaan. Tonnistoverotettavan toiminnan käyttöomaisuuden poistamatta olevana hankintamenona tulove-

rotuksessa pidetään määrää, joka se olisi ollut, jos käyttöomaisuudesta olisi tehty enimmäispoistot.

Tonnistoverovelvollisen tonnistoverotuksen ja tuloverotuksen toimittaa Konserniverokeskus. Tonnistoverotettava yhtiö on velvollinen selvittämään erikseen tonnistoverotettavasta toiminnasta saadut tulot sekä niihin kohdistuvat menot ja vähennykset sekä varat ja velat. Yhtiön on laadittava selvitys niistä laskentaperiaatteista, joita yhtiö noudattaa sen tulojen sekä niihin kohdistuvien menojen kohdistumisesta tonnistoverotettavan ja muun toiminnan välillä. Tuloverotus toteutetaan yleisiä tuloverotusta koskevia menettelysääntöksiä noudattaen. Sovellettaviksi tulevat muun muassa veron kiertämistä ja veron korottamista koskevat säännökset.

Tonnistoverolain tultua voimaan vuonna 2002 tonnistoverotuksen piiriin on hakeutunut vain yksi varustamo, joka on harjoittanut varustamotoimintaa kahdella aluksella.

Merenkulun edistämiseen liittyviä lainsäädäntöhankkeita

Merenkulun kilpailukyvyyn turvaamiseksi miehistökustannusten tukea koskeva lainsäädäntö uudistettiin kokonaan vuoden 2008 alusta. Samassa yhteydessä matkustajalustuki vakinaistettiin ja lastialus- sekä matkustaja-alustuki yhtenäistettiin.

Miehistökustannusten tukea koskevaan lainsäädäntöön on tehty tarkennuksia vuoden 2009 alusta sovellettavaksi säädetyllä lailla meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyvyyn parantamisesta annetun lain muuttamisesta (967/2008). Tuen piiriä tarkistettiin alusryhmien ja miehistökustannusten osalta. Tuki laajennettiin Suomen merialueella kotimaanliikenteessä oleviin eräisiin lastialuksiin ja hinaajiin sekä työntäjiin ja lisäksi ra-

joitetusti verovelvollisten osalta myös matkustaja-aluksiin. Euroopan unionin komission on hyväksynyt tuen. Laki on tullut voimaan 15 päivänä syyskuuta 2009 valtioneuvoston asetuksella 674/2009.

Suomen lipun alla olevan kauppalaivaston kehitys 2000-luvun alkupuolella on ollut taantuvaa. Syyksi voidaan arvioida muun muassa koveneva kilpailu Itämeren alueella, etenkin Baltian maiden merenkulun kilpailukyvyyn kehitys. Ruotsissa ulkomaanliikenteen lastialuksilla sekä hinaajilla ja työntäjillä on otettu käyttöön sekamiehitys. Tonnistoverojärjestelyjä on tehty tärkeissä kilpailijamaisissa, kuten Tanskassa, Saksassa, Alankomaissa ja Isossa-Britanniassa.

Viimeksi kuluneiden kolmen vuoden aikana alusten ja tonniston määrässä ei ole tapahtunut suuria muutoksia. Vuoden 2005 lopussa ulkomaanliikenteessä toimivia aluksia oli 115, joiden kokonaisbruttovetoisuus oli 1,37 miljoonaa. Vuoden 2008 lopussa vastaavat luvut olivat 120 alusta ja 1,44 miljoonaa. Osa vanhemmasta tonnistosta on myyty pois ja samanaikaisesti Suomen lipun alle on tullut uusia aluksia. Kauppalaivaston keski-ikä on kuitenkin edelleenkin korkeampi kuin EU:n jäsenvaltioissa keskimäärin. Kauppaluetteloon merkittyjen suomalaisten alusten keski-ikä on tällä hetkellä 19,5 vuotta. Jäsenvaltioiden lisäksi Norjassa vastaava luku on noin 12 vuotta ja koko maailman kauppalaivaston osalta noin 13 vuotta.

Varustamoiden tilauskanta viime vuosina on ollut noin 13 alusta. Viimeisten vuosien aikana suomalaisille varustamoille on ollut ulkomaanliikenteeseen rakenteilla 17 uudistilasta. Näistä neljä alusta on valmistunut vuonna 2007, kaksi alusta on valmistunut vuoden 2008 aikana, kaksi alusta on valmistumassa vuonna 2009 ja yhdeksän alusta vuosina 2010 ja 2011.

Kauppa-alusluetteloon merkityt alukset 2004—2008					
Aluksia vuoden lopussa	2004	2005	2006	2007	2008
Lastialustuen piirissä	106	100	94	100	101
Matkustaja-alustuen piirissä	13	15	15	15	19
Yhteensä	119	115	109	115	120
Bruttovetoisuus	1 345 229	1 371 368	1 219 217	1 350 902	1 435 571

Suomalaisten merenkulkualan työpaikkojen määrä on vähentynyt viime vuosien aikana. Henkilötyövuosien vähennys on ollut merkittävä.

Ulkomaanliikenteen aluksilla toimi vuonna 2008 henkilötyövuosina mitattuna noin 6 600 henkilöä. Tukijärjestelmän piirissä olevilla aluksilla työskentelee tällä hetkellä noin 5 500 henkilöä, joista matkustaja-aluksilla noin 3 500 ja lastialuksilla noin 2 000. Ul-

komaalaisten työntekijöiden, lähinnä ruotsalaisten ja virolaisten, osuus Suomen kauppalavaston työntekijöistä oli 3,4 prosenttia vuonna 2008.

Merenkulun tuet Suomessa

Kauppa-alusluetteloon merkityille aluksille on maksettu suoraa tukea 2004—2006 seuraavasti:

	1 000 euroa		
	2004	2005	2006
Lastialustuki mom. 31.32.41	39 132	39 292	38 039
Matkustaja-alustuki mom. 31.32.42	23 640	21 700	22 025
Yhteensä	62 772	60 992	60 064

Kun otetaan huomioon, että vuoden 2007 alusta matkustaja-alustukea on laajennettu lainmuutoksella lastialustuen kaltaiseksi eli 100 prosenttiin ennakonpidätysten, sosiaaliturva-, eläke- ja vakuutusmaksujen määrästä,

lainsäädännössä päätetyt tuet matkustaja-aluksille ovat vuodesta 2007 vuoteen 2009 saakka noin 95 miljoonaa euroa vuodessa.

Vuoden 2010 talousarvioesitykseen sisältyvät miehistökustannusten tuet:

Meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyvyyn parantaminen (31.30.43)	95 673	milj. euroa
Eräät merimiespalvelut (32.40.51)	1 630	milj. euroa
Valtion osuus merimieseläkekassan menoista (33.40.50)	51 000	milj. euroa
Merityötulovähennys	25 000	milj. euroa
Yhteensä	173 303	milj. euroa
Henkilötyövuosia (31.8.2008)	5 300	
Tuet euroa/henkilötyövuosi	32 699	

Lukuihin sisältyvät myös merimiespalvelulain (447/2007) mukainen valtion osuus ja kaikki valtion osuudet työnantajille merimiesten matkakustannuksista, valtion osuus Merimieseläkekassan menoista sekä merityötulovähennyksen vaikutus valtiontalouden kannalta.

Vuoden 2010 toteutuma-arvioon, 173,3 miljoonaan euroon, sisältyvät myös valtiovarainministeriön arviot valtion osuudesta Merimieseläkekassan (MEK) menoista, jotka sisältyvät valtion talousarvioon momentilla 33.40.50, sekä arvio merityötulovä-

hennyksen vaikutuksesta valtiontalouden kannalta.

2.2 Kansainvälinen kehitys

Euroopan yhteisön suuntaviivat meriliikenteen valtiontuelle

Euroopan unionin komissio vahvisti jo vuonna 1989 ensimmäiset merenkulkualan tukijärjestelmiä koskevat suuntaviivat. Tuolloin annettujen suuntaviivojen mukainen tuki osoittautui kuitenkin riittämättömäksi ja komissio antoi vuonna 1997 tiedonannon (EYVL C 205, 5.7.1997, s. 5), jossa vahvistettiin uudet suuntaviivat merenkulun valtiontuelle. Vuonna 2002 komissio suoritti seurantatutkimuksen jäsenvaltioiden käyttöönottamien tukitoimenpiteiden vaikutuksista verrattuna vuoden 1997 suuntaviivojen yleisiin tavoitteisiin. Selvityksessään komissio päätyi siihen, että jäsenvaltioissa, joissa oli otettu käyttöön tukitoimenpiteitä varsinkin verohelpotusten muodossa, huomattava osa tonnista oli rekisteröity uudestaan kansallisten lippujen alle. Tukitoimilla oli myönteisiä vaikutuksia myös merenkulkualan työllisyyteen, aluskannan uudistumiseen ja meriliikenteeseen liittyvän teollisuuteen.

Komissio totesi, että vuoteen 1997 jatkunut kehitys, jossa yhteisön lipuista pyrittiin luopumaan, oli kääntynyt. Niissä maissa, joissa oli otettu käyttöön vuoden 1997 suuntaviivojen mukaisia toimenpiteitä, yhteisön rekisterien ja yhteisön aluskannan rakenteellinen heikkeneminen oli pysähtynyt ja komission asettamat tavoitteet oli saavutettu ainakin osittain. Komissio katsoi, että valtiontuen myöntäminen Euroopan merenkulkualalle on edelleen oikeutettua ja että vuoden 1997 suuntaviivoissa noudatettu lähestymistapa on oikea. Näillä perusteilla komissio antoi uuden tiedonannon, Komission tiedonanto C(2004) 43 – Yhteisön suuntaviivat meriliikenteen valtiontuelle (EYVL C 13/3, 17.1.2004), joka perustui samaan lähestymistapaan kuin aikaisempikin tiedonanto.

Valtiontuen suuntaviivojen mukaan valtiontuki on rajoitettava tavoitteen saavuttamisen kannalta pienimpään tarvittavaan määrään, ja se on myönnettävä avoimella tavalla. Merenkulun suuntaviivat koskevat kaikkea

jäsenvaltioiden myöntämää tukea. Valtion viranomaisten niin kansallisella, alueellisella kuin paikallisellakin tasolla myöntämien tukien yhteisvaikutus on aina otettava huomioon arvioitaessa hyväksyttävän kokonaistuen määrää.

Tukiohjelmista saatavalla edulla on helpotettava merenkulkualan kehitystä ja työllisyyttä yhteisön etujen mukaisesti. Varustamoiden verotuskohteluun liittyvät veroedut on siis rajoitettava koskemaan ainoastaan merenkulkua. Suuntaviivojen mukaan Euroopan merenkulkualan kilpailukyvyyn parantaminen on tuen ensisijainen tavoite. Keskeisiä kriteereitä ovat yhteisömaan lippu ja yhteisön merenkulkijoiden työllistäminen.

Jotta yhteisössä säilyisi tasavertainen, yhteisöjen suuntaviivojen mukainen kilpailutilanne, komission johdonmukaisena toimintalinjana on sen aikaisemmissa tonnistoverojärjestelmiä koskevissa päätöksissä ollut, ettei tonnistoverotuksen piiriin saa kuulua sellaisten tavaroiden myyntiä tai palveluiden tarjoamista, jotka eivät liity suoraan merenkulun matkustajaliikenteeseen.

Komissio on todennut, että se on tonnistoverojärjestelmien hyväksymistä koskevissa päätöksissään vaatinut väärinkäytöksiä koskevien toimenpiteiden käyttöönottoa (eristäminen, ring-fencing) sen estämiseksi, että muut kuin tukikelpoiset toiminnot hyötyisivät verokohtelusta, joka on tarkoitettu meriliikennettä varten.

Euroopan unionin jäsenmaissa tonnistoverojärjestelmä on laajasti käytössä. Ensimmäisenä sen otti jo varhain käyttöön Kreikka, minkä jälkeen sen käyttö on asteittain levinnyt Alankomaihin ja Norjaan (1996), Saksaan (1999), Yhdistyneeseen kuningaskuntaan (2000), Tanskaan, Espanjaan, Suomeen ja Irlantiin (2002), Belgiaan ja Ranskaan (2003), Italiaan (2005) sekä Puolaan ja Latviaan (2007). Viimeksi vuonna 2008 Norja on muuttanut aikaisemman oman järjestelmänsä vastaamaan sisällöltään EU:ssa yleisesti käytössä olevia järjestelmiä.

2.3 Nykytilan arviointi

Suomelle pienenä ja avoimena kansantaloutena ulkomaankauppa on erittäin tärkeää. Kauppa suuntautuu pääosin länteen ja on

riippuvainen toimivista meriliikenneyhteystykistä. Suomen kauppalaivasto on perinteisesti hoitanut ulkomaankaupan tavarankuljetuksista noin 40 prosenttia. Viime vuosina kotimaisten kuljetusten suhteellinen osuus on kuitenkin laskenut alle 20 prosenttiin kuljetuksista. Suomalaisten varustamoiden omistaman Suomen lipun alla purjehtivan aluskannan säilyminen Suomen alusrekisterissä on tärkeää Suomen huoltovarmuuden, alan työllisyyden ja merimiesammattitaidon säilyttämiseksi.

Varustamoelinkeino on arvioinut laissa olevan seuraamusjärjestelmän liian ankaraksi ja katsonut, että säädetty järjestelmä tuloverotuksen aikana syntyneen verovelan käsitteystä on varustamoille epäedullinen. Suomen tonnistoverojärjestelmää ei ole näistä syistä pidetty kansainvälisesti kilpailukykyisenä. Ala ei ole käytännössä ottanut käyttöön voimassa olevaa tonnistoverojärjestelmää.

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

3.1 Esityksen tavoitteet

Esitys liittyy varustamojen verokohtelun uudistamista koskevaan, hallituksen kesällä 2008 tekemään päätökseen merenkulun tukien lisäämisestä. Esityksen ensisijainen tavoite on edistää Suomen lipun alla purjehtivien alusten kansainvälistä kilpailukykyä ja säilyttää riittävä suomalainen merialan työvoima ja merenkulun osaaminen. Tähän pyritään erityisesti saattamalla merenkulkualan verokustannukset kilpailijamaiden tasolle. Tavoitteena on, että laki mahdollistaisi varustamoille toiminnan pitkäjänteisen suunnittelun ja että laki osaltaan kannustaisi uusiin investointipäätöksiin sekä alusten tuomiseen Suomen lipun alle. Tavoitteena on samalla turvata suomalaisten merenkulkijoiden työllisyyttä.

Tonnistoverojärjestelmien käyttö muissa maissa on lisääntynyt merkittävästi sen jälkeen, kun tonnistoverotus otettiin käyttöön Suomessa. Jotta tonnistoverojärjestelmä tarjoaisi yhtä suuren veroedun suomalaisille varustamoille kuin EU:n jäsenmaissa yleisesti, sitä tulisi uudistaa siten, että se kattaisi mahdollisimman laajasti komission merenkulun

tukia koskevien suuntaviivojen sallimat toiminnot. Lain soveltamista tulisi lisäksi muuttaa yleisesti joustavammaksi, ja seuraamusjärjestelmää tulisi selkeyttää ja lieventää.

Suomen edullisesta poistojärjestelmästä johtuen varustamoille on kertynyt mittava määrä verovelkaa, jonka huoventamista varustamot ovat pitäneet oleellisena kysymyksenä tonnistoverojärjestelmän käyttöön ottamisen kannalta. Verovelan asteittainen huoventaminen mahdollistaisi varustamoiden siirtymisen tonnistoverotuksen piiriin ilman nykyisen kaltaista piilevän verovelan maksuunpanoa aluksia luovutettaessa.

Tonnistoverojärjestelmään ehdotettavien muutosten tavoitteena on tehdä verotuksen osalta suomalaisen aluskannan käyttäminen varustamoille kilpailukykyiseksi vaihtoehdoksi.

Kansainvälistä kilpailukykyä parantamalla voidaan osaltaan turvata myös huoltovarmuutta, vaikkakin huoltovarmuuden turvaamisessa käytetään pääosin muita keinoja. Huoltovarmuuden perusta on se, että suomalaisessa omistuksessa ja Suomen lipun alla oleviin aluksiin sovelletaan Suomen lakia myös poikkeusoloissa. Huoltovarmuuden turvaamisella on merkitystä erityisesti elintarvike- ja polttoainekuljetuksissa. Huoltovarmuuden kannalta tärkein merkitys on lastialuksilla, mutta myös ropax-lastilautat sekä matkustaja-autolautat vastaavat merkittävästä osasta tätä liikennettä. Suomessa on tärkeää myös tonniston ja miehistön soveltuvuus liikkumiseen vaikeissa olosuhteissa talvella.

3.2 Keskeiset ehdotukset

Järjestelmän selkeyttämiseksi ehdotetaan, että veron määrän laskemisen sijasta siirryttäisiin tonnistoverotettavan tulon laskemiseen. Ratkaisu olisi samanlainen kuin muissa Euroopan talousalueella voimassa olevissa tonnistoverojärjestelmissä. Muutoksen jälkeen tonnistoverotuksen tason vertaaminen muiden maiden tonnistoverotuksen kanssa olisi aikaisempaa yksinkertaisempaa ja selkeämpää.

Tonnistoverotuksen piirissä olevan yhtiön jakamaan osinkoon ehdotetaan sovellettavaksi, mitä tuloverolaissa (1535/1992), elinkeinotulon verottamisesta annetussa laissa

(360/1968) ja rajoitetusti verovelvollisen tulon verottamisesta annetussa laissa (627/1978) säädetään osingonsaajan verotuksesta. Tämä johtaa Suomen osinkoverojärjestelmässä joissakin tilanteissa siihen, että tonnistoverotettavaan tuloon ei kohdistu käytännössä yhdenkertaistakaan verotusta.

Tonnistoverojärjestelmään liittyminen aiheuttaa etenkin varustamokonserneissa aikaa vievää suunnittelua ja siihen mahdollisesti liittyvää konsernirakenteiden muokkaamista. Järjestelyiden toteuttaminen saattaa joissakin tapauksissa kestää hyvinkin pitkän aikaa. Muun muassa yritysrakenteiden tarkoituksenmukaista uudistamista varten tonnistoverovelvolliseksi hakeutumisen määräaikaa pidennettäisiin siten, että yhtiön olisi haettava tonnistoverovelvolliseksi hyväksymistä kolmen vuoden kuluessa lain muutoksen voimaantulosta.

Tonnistoverotettavaan toimintaan kuuluvaksi lisättäisiin nykyistä laajemmin myös itse merikuljetustoimintaan olennaisesti liittyvät satama-, kuljetus- ja terminaalipalvelut. Tonnistoverotuksen piiriin kuuluisivat komission merenkulun valtioneuvoston suuntaviivojen mukaiset satamatoiminnot.

Tax-free-myynti ei edelleenkään kuuluisi tonnistoverotettavaan toimintaan. Aluksilla tax-free-myyntiin käytössä oleviin myymälätiloihin kohdistuvat menot ovat vähennyskelpoisia tuloverotuksessa. Ehdotuksen mukaan myös myymälätiloihin kohdistuva osuus aluksen poistoista olisi vähennyskelpoinen meno varustamoyhtiön tuloverotuksessa.

Tonnistoverokelpoisen tonniston lippuväestöä ehdotetaan lievennettäväksi siten, että 60 prosenttia varustamon aluksista bruttovetoisuuden perusteella laskien edellytettäisiin olevan EU:n jäsenmaiden lipun alle rekisteröityjä. Lisäksi edellytettäisiin, että alusten bruttovetoisuudesta 25 prosenttia olisi Suomen lipun alla olevia aluksia. Alukset voisivat olla itse omistettuja tai ilman miehistöä vuokralle otettuja aluksia, jotka varustamo varustaa ja joilla se liikennöi. Suomen lipun kiintiöön voisi kuulua myös miehistöineen vuokrattu Suomen lipun alaisuuteen kuuluva alus, jos se olisi vuokrattu vähintään 12 kuukauden pituisella vuokrasopimuksella.

Tonnistoverovelvollisuuden konsernikoh- taisuutta lievennettäisiin siten, että konser-

niin kuuluvat yhtiöt voisivat valita tonnistoverotuksen niiden yhtiöiden osalta itsenäisesti, jotka harjoittavat joko pelkästään matkustaja-alustoimintaa tai pelkästään rahtialustoimintaa.

Tonnistoverotettavaksi tuloksi ehdotetaan hyväksyttäväksi tilapäisestä vuokrauksesta saatava vuokratulo, joka saadaan ulkopuoliselle vuokratusta itse omistetusta aluksesta tai sellaisesta aluksesta, joka on alun perin vuokrattu tonnistoverovelvollisen yhtiön käyttöön ilman miehistöä. Aluksesta saatu vuokratulo kuuluisi tonnistoverotuksen piiriin silloin, kun vuokraus on tilapäistä ja kestää vuokratun aluksen osalta enintään kolme vuotta. Tilapäisen vuokrauksen kuuluminen tonnistoverotuksen piiriin lisää joustavuutta varustamon toimintaan.

Aikaisemmin tuloverotuksessa vahvistettujen tappioiden vähentäminen ehdotetaan sallittavaksi muusta kuin tonnistoverotettavassa toiminnasta saadusta tulosta siltä osin kuin ne ovat syntyneet tuloverotettavassa toiminnassa. Tonnistoverovelvollisen antamaan tai saamaan suoritukseen ehdotetaan sovellettavaksi konserniavustuksesta verotuksessa annettua lakia (825/1986) suorituksen antajan ja saajan verotuksessa siltä osin kuin kysymys on näiden yhtiöiden tuloverotettavasta toiminnasta. Konserniavustusta ei voisi antaa tämän lain mukaan määritetystä tonnistoverotettavasta tulosta eikä konserniavustusta voitaisi antaa tonnistoverotettavaa toimintaa varten.

Tonnistoverotettavan toiminnan jälleenhankintavarauksen rakennetta ehdotetaan muutettavaksi. Jälleenhankintavarauksen tekemisen edellytyksenä ei enää olisi sitovan tilaussopimuksen tekeminen. Varaus voitaisiin tehdä aluksen luovutuksen yhteydessä, kun yhtiö osoittaisi, että se aikoo hankkia tonnistoverotettavaan toimintaan tulevaa irtainta käyttöomaisuutta. Aluksen toimittamisesta tehty sitova kirjallinen tilaussopimus pidentäisi jälleenhankintavarauksen voimassaoloa. Varaus tuloutuisi silloin, kun tilaussopimus purkautuisi tai muutoin raukeaisi. Varustamolle syntyisi aivan uudenlaista joustavuutta alushankintojen tekemiseen, koska riippuvuus telakoiden pitkistä toimitusajoista vähenisi.

Tuloverotuksen aikana ennen tonnistoverotukseen siirtymistä varustamolle syntyneitä verovelkaa ehdotetaan pienennettäväksi varustamon tekemiä investointeja vastaan. Varustamo voisi tehdä alushankintojen ja eräiden ympäristönsuojeluun liittyvien käyttöomaisuusinvestointien hankintahintojen määristä vähennyksen, joka huojentaisi yhtiöllä olevan, ennen tonnistoverotukseen siirtymistä kertyneen verovelan määrää puolella investoinnin määrästä.

Tonnistoverojärjestelmästä poistamisen yhteydessä määrättäviä sanktioita ehdotetaan lievennettäväksi. Muissa kuin selkeissä veronkiertotilanteissa seuraus olisi ainoastaan se, että tonnistoverovelvollisuuden peruuttamisen johdosta yhtiö voitaisiin hyväksyä uudelleen tonnistoverovelvolliseksi aikaisintaan kymmenen vuoden kuluttua siitä, kun yhtiö on poistettu järjestelmästä.

4 Esityksen vaikutukset

4.1 Taloudelliset vaikutukset

Varustamoyritykset ovat maksaneet yhteisöjen tuloveroa vuosina 2003—2007 noin 30—50 miljoonaa euroa vuosittain. Mikäli varustamot siirtyisivät laajassa mitassa tonnistoverotuksen piiriin, yhteisöveron tuotto voisi alentua vähintään 30—50 miljoonalla eurolla vuosittain. Tonnistoverotettavan tulon perusteella maksettavaksi pantavan yhteisöveron määrä voidaan arvioida noin 0,5 miljoonaksi euroksi.

Tonnistoverotusta on esitetty uudistettavaksi erityisesti siten, että tuloverotuksen aikana syntynyt piilevä verovelka poistettaisiin tonnistoverojärjestelmään siirtyvältä varustamoyritykseltä. Varustamoilla oli vuoden 2008 päättyessä taseisiin kirjattua poistoeroa yhteensä noin 600 miljoonaa euroa. Jos verovelka annettaisiin kokonaan anteeksi, tuen määrä olisi tältä osin 26 prosentin verokannalla noin 156 miljoonaa euroa.

Ehdotuksella on erityinen merkitys Ahvenanmaan maakunnan alueen kunnille samoin kuin joillekin muille rannikkokunnille, joissa varustamoala on tärkeä elinkeinonhaara.

Kuntien tuloverot alueellaan toimivilta tonnistoverotukseen siirtyviltä varustamoilta vähensivät arviolta vajaalla 7 miljoonalla eu-

rolla vuodessa. Merenkulun tukitoimet kokonaisuutena kuitenkin edistävät merkittävimmin juuri samojen kuntien työllisyyttä ja elinkeinoelämää, joiden verotuloja tonnistoverotukseen siirtyminen vähentäisi.

Harjoittaessaan toimintaa Suomen lipun alla olevilla aluksilla varustamoiden ansaitsemat rahtitulot koituvat pääosin Suomen kansantalouden hyväksi. Esimerkiksi vuonna 2007 suomalaisten varustamoiden tulot ulkomaanliikenteestä olivat 2 196 miljoonaa euroa. Tästä kotimaisten alusten osuus oli 55 prosenttia eli 1 203 miljoonaa euroa. Loppuosa oli ulkomailta vuokratuilla aluksilla ansaittuja tuloja. Kun varustamoiden ulkomaanliikenteen tuloista vähennetään menot ulkomaille, Suomeen jäi tuloista 1 282 miljoonaa euroa. Ilman suomalaista tonnistoa kyseinen summa olisi kertynyt ulkomaille.

4.2 Ympäristövaikutukset

Tonnistoverolakiin tehtävien muutosten voidaan odottaa kannustavan varustamoita uusimaan aluskantaansa. Aluskannan uusiutumisella olisi välillinen vaikutus laivaliikenteestä aiheutuvien päästöjen määrään Itämerellä. Verovelkojen huojentaminen ympäristöinvestointeja vastaan kannustaa varustamoyrityksiä parantamaan käytössä olevaa teknologiaa. Ympäristötekniikkaan tehtävillä parannuksilla on välitön vaikutus laivaliikenteestä aiheutuvien ympäristöhaittojen vähentämiseen.

Suomalaisen tonniston soveltuminen jääolosuhteisiin, miehistön koulutus, miehistön kokemus talvioloista ja Suomen karikkoisilla rannikkovesillä kulkemisesta sekä alusten luokitusjärjestelmä olisivat omiaan ennalta turvaamaan selviämistä usein vaikeistakin olosuhteista ja siten ennalta ehkäisemään ympäristöön haitallisesti vaikuttavien onnettomuustilanteiden syntyä.

4.3 Yhteiskunnalliset vaikutukset

Suomen lipun alla purjehtivien alusten lukumäärä vaikuttaa suomalaisten merenkulkijoiden määrään ja laajemminkin suomalaisen merenkulkualan laajuuteen samoin kuin siihen, että alan asiantuntemus pysyy Suomessa. Merenkulkualan kuuluvat merikuljetus-

ten lisäksi satamat, erilaiset lastaus- ja purkamistoiminnot, varustamojen muu liiketoiminta, merenkulkualan tutkimus- ja koulutustoiminta, merenkulkualan hallinto sekä teollisuus alihankkijoihin.

Yhteiskunnallisena vaikutuksena voidaan pitää myös huoltovarmuuden turvaamista ankarissa luonnonolosuhteissa ja mahdollisissa kriisitilanteissa. Jokapäiväinen elintarvike- ja energiahuolto sekä myös muita ulkomaankaupan kuljetuksia on pystyttävä hoitamaan Suomen lainsäädännössä edellytetyllä huoltovarmuuden turvaavalla tavalla.

5 Asian valmistelu

Asia on valmisteltu valtiovarainministeriössä. Esitysluonnoksesta on pyydetty lausunto seuraavilta tahoilta: Ahvenanmaan maakunnan hallitus, Ahvenanmaan lääninhallitus, Elinkeinoelämän keskusliitto EK, Huoltovarmuuskeskus, Konserniverokeskus, liikenne- ja viestintäministeriö, Merenkulkulaitos, Merimieseläkekassa, puolustusministeriö, Satamaoperaattorit ry, sisäasiainministeriö, Suomen Konepäällystiliitto - Finlands Maskinförbundet ry, Suomen Merimies-Unioni SMU ry, Suomen Satamaliitto, Suo-

men Varustamot ry, työ- ja elinkeinoministeriö, Valtiontalouden tarkastusvirasto, valtiovarainministeriön budjettiosasto ja Verohallinto.

6 Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

6.1 Riippuvuus kansainvälisistä velvoitteista

Ehdotetut lainmuutokset on ilmoitettava yhteisöjen merenkulun valtiontukea koskevien suuntaviivojen mukaisesti komissiolle. Komissio tutkii, täytyvätkö ne edellytykset, joilla se voi hyväksyä merenkululle annettavan valtiontuen perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan ja/tai 86 artiklan 2 kohdan nojalla eli valtiontukea koskevien yhteisön sääntöjen ja menettelyjen mukaisesti.

7 Riippuvuus vuoden 2010 talousarvioesityksestä

Esitys liittyy valtion vuoden 2010 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut

1.1 Tonnistoverolaki

2 §. Verovelvollisuus. Pykälän 3 momentissa säädettyjä tonnistoverokelpoisen yhtiön ominaisuuksia muutettaisiin joustavammiksi. Säännöstä ehdotetaan muutettavaksi siten, että varustamo-yrityksen aluskannan bruttovetoisuudesta tulisi 25 prosenttia olla sen itsensä omistamia aluksia, jotka se itse varustaa ja joilla se liikennöi. Alus voisi olla myös miehistöineen vuokrattu, jos vuokrasopimus olisi vähintään 12 kuukauden mittainen. Sekä itse omistettujen että vuokralle otettujen alusten tulisi olla merkitty meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyvyntä parantamisesta annetun lain mukaiseen kauppa-alusluetteloon. Säännöksen mukaan varustamo-yrityksen aluskannan bruttovetoisuus-

voisi enintään 75 prosenttia olla yhtiön miehistöineen vuokralle ottamia aluksia.

Momenttiin lisättäisiin 4 kohta, jossa edellytettäisiin, että yhtiön koko aluskannan bruttovetoisuudesta yhteensä vähintään 60 prosenttia olisi merkitty jonkin Euroopan unionin jäsenvaltion alusrekisteriin. Tämä vähimmäisosuus sisältäisi myös sen osuuden, jonka edellytetään olevan merkitty Suomen alusrekisteriin.

3 §. Verovelvollisuus konsernissa. Pykälän 1 momentissa oleva viittaus osakeyhtiölaissa olevaan konsernin määritelmään muutettaisiin viittaukseksi uuden voimassa olevan osakeyhtiölain vastaavaan kohtaan.

Pykälään lisättäisiin uusi 3 momentti, jonka mukaan pykälän 1 ja 2 momentissa selostetussa suhteessa keskenään oleva yhtiöt voisivat valita itsenäisesti, siirtyvätkö ne tonnistoverotuksen piiriin silloin, kun ne harjoittavat

toimintaa eri merenkulun toimialoilla. Näin voisi esimerkiksi matkustaja-alusliiketoimintaa harjoittava varustamoyhtiö olla valitsematta tonniverotusta, vaikka samaan konserniin kuuluva yhtiö, joka harjoittaa rahtialusliiketoimintaa, valitsisi tonniverotuksen. Edellytyksenä olisi, että yhtiöt harjoittavat liiketoimintaa itsenäisinä liiketoimintakokonaisuuksina, erillisen ja itsenäisen liikkeen johdon alaisina. Lisäksi tonniverotuksen valitsemaan yhtiöön tulisi siirtää kaikki tietyn tyyppiset alukset. Alusten määrittelyssä matkustaja-aluksiin ja rahtialuksiin noudatettaisiin meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukykyyn parantamisesta annetun lain 3 §:n mukaista määritelmää. Kyseisessä lainkohdassa matkustaja-alukseksi määritellään alus, joka saa kuljettaa enemmän kuin 12 matkustajaa. Tämä aluksen määritelmä vastaa matkustaja-aluksen määritelmää, joka on ihmishengen turvallisuudesta merellä vuonna 1974 tehdyssä kansainvälisessä yleisopimuksessa (SopS 11/1981), niin sanottu SOLAS-yleissopimus. Aluksen katsastusasiakirjoista käy ilmi, saako alus kuljettaa enemmän kuin 12 matkustajaa.

4 §. *Tonniverovelvolliseksi hakeutuminen.* Pykälän 1 momenttia muutettaisiin siten, että siitä poistettaisiin tonniverolain voimaantullessa voimassa ollut 12 kuukauden hakeutumisaikaa koskeva säännös. Tämän lain voimaantulo sisältää säännöksen tämän tonniverolain muuttamisesta annetun lain voimaantullessa noudatettavasta 36 kuukauden hakeutumisajasta.

6 §. *Tonniverotuksen suhde tuloverotukseen.* Pykälän 2 momenttia muutettaisiin siten, että ennen tonniverokauden alkua syntyneet tappiot säädettäisiin vähennyskelpoisiksi siltä osin, kuin ne ovat aiheutuneet muusta kuin tonniverokelpoisesta varustamotoiminnasta. Nämä tappiot olisivat tonniverokauden aikana vähennyskelpoisia vain muusta kuin tonniverotuksen piiriin kuuluvan toiminnan verotettavasta tulosta. Tappioita ei siis voitaisi vähentää miltei osin tonniverotettavasta tulosta, eli ei sellaisiakaan vanhoja vahvistettuja tappioita, jotka olisivat aiheutuneet tonniverotettavasta toiminnasta ennen tonniverokauden alkamista. Tällaiset tappiot jäisivät tonnisto-

verokauden aikana kokonaan vähentämättä verotuksessa.

Pykälään lisättäisiin uusi 3 momentti, jossa säädettäisiin tappioiden kohdistamisesta tuloverotettavaan toimintaan ja tonniverotettavaan toimintaan. Aikaisemmilta vuosilta vahvistetut tappiot kohdistettaisiin tuloverotettavaan toimintaan ja tonniverotettavaan toimintaan. Silloin, kun olisi ilmeistä, että tappiot ovat syntyneet yrityksen tietyn liiketoimintakokonaisuuden toiminnasta, tappiot kohdistuisivat kyseiseen toimintaan. Mikäli yhtiön aikaisempien vuosien tappioita ei olisi toiminnan luonteesta, tappiollisen toiminnan loppumisesta tai muusta syystä johtuen mahdollista kohdistaa tiettyyn liiketoimintaan, tappiot kohdistettaisiin samassa suhteessa kuin varojen arvostamisesta verotuksessa annetun lain (1142/2005) 2 luvussa tarkoitettavan yhteisön nettovarallisuus siirtyy tuloverotettavan toiminnan menojäännökseen ja tonniverotettavaan menojäännökseen. Muun kuin elinkeinotoiminnan tulolähteiden tappiot siirtyisivät aina vähennettäväksi tuloverotettavan toiminnan vastaavassa tulolähteessä menojäännökseen.

Koska tappioita ei verotuksessa vahvisteta eri liiketoimintojen osille erikseen, tappioiden kohdistaminen eri toimialoihin olisi mahdollista esimerkiksi silloin, kun yhtiölle vahvistetut tappiot olisivat selkeästi aiheutuneet yhdestä yhtiön harjoittamasta toimialasta. Tappioiden jakaminen eri toimialoille olisi mahdollista myös silloin, kun tappion kohdistuminen tiettyyn toimintaan olisi ilmeistä yhtiön ylläpitämän toimialakohtaisen tuloksenlaskennan perusteella.

Pykälän nykyinen 3 momentti siirtyisi 4 momentiksi.

7 §. *Tonniverotettavasta toiminnasta saadun tulon verotus.* Pykälän 1 momentin 3 kohdan tavaroiden ja matkustajien kuljettamiseen välttämättömästi ja läheisesti liittyvien toimintojen luetteloon lisättäisiin lipunmyynti ja satamaterminaalitoiminnot sekä sellainen hallinnollinen ja vakuutustoiminta, joka liittyy välittömästi matkustajien tai tavaroiden kuljetukseen.

Momentissa olevaan tonniverotettavan toiminnan luetteloon lisättäisiin uusi 6 kohta, jossa säädettäisiin tonniverotettavaksi tuloksi vuokratulo ulkopuoliselle vuokratusta

omasta aluksesta tai sellaisesta aluksesta, joka on alun perin vuokrattu tonnistoverovollisen yhtiön käyttöön ilman miehistöä. Tällaisesta aluksesta saatu vuokratulo kuuluisi tonnistoverotuksen piiriin silloin, kun vuokraus olisi tilapäistä ja kestäisi kunkin vuokratun aluksen osalta enintään kolme vuotta. Tulo kuuluisi kolmen vuoden ajan tonnistoverotuksen piiriin. Jos vuokraus jostain syystä jatkuisi vielä tämän jälkeen, olisi vuokratulo kolmen vuoden ajanjakson jälkeiseltä ajalta tuloverotuksen alaista tuloa.

Pykälän 2 momenttia muutettaisiin siten, että tonnistoverotettavana tulona pidettäisiin kuljetuspalvelun hintaan sisältyvästä satama-alueen ulkopuolella tapahtuvasta kuljetuksesta saatua tuloa, jos tonnistoverovollinen on ostanut kuljetuksen toiselta yritykseltä, myös silloin, kun on kysymys merikuljetukseen liittyvästä lastin kuljetuksesta. Säännöstä ei rajattaisi enää henkilökuljetuksiin.

8 §. Tonnistoverotettava alus. Alusten rekisteröintiä koskevat säännökset on uudistettu meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyvyyn parantamisesta annetun lain muuttamisesta annetussa laissa (967/2008) siten, että lain 4 pykälän mukaiseen kauppa-alusluetteloon merkitään muun muassa sellainen Suomen alusrekisterissä oleva matkustaja-alus, lastialus, hinaaja ja työntäjä, joka on tarkoitettu tukivuonna toimimaan pääasiassa ulkomaan meriliikenteessä. Koska sekä matkustaja-alukset että lastialukset merkitään mainitun lain mukaiseen kauppa-alusluetteloon, muutettaisiin pykälän 1 momentin 1 kohta siten, että siinä määritettäisiin sellainen tonnistoverotettava alus, jonka yhtiö omistaa ja joka on merkitty Suomen kauppa-alusluetteloon. Yhtiön tulee varustaa alus ja liikennöidä sillä tai se voi antaa aluksen miehistöineen vuokralle. Yhtiön itse omistamaan alukseen rinnastettaisiin sellainen Suomen kauppa-alusluetteloon merkitty miehistöineen vuokralle otettu alus, joka olisi vuokrattu varustamon käyttöön vähintään 12 kuukauden mittaisella vuokrasopimuksella.

Pykälän 1 momentin 2 kohtaa muutettaisiin siten, että sen mukaan tonnistoverotettava alus voisi olla myös muu kuin Suomen kauppa-alusluetteloon merkitty alus, jonka yhtiö

ottaa vuokralle ilman miehistöä ja jonka se varustaa ja jolla se liikennöi.

Pykälän 1 momentin 3 kohtaa muutettaisiin siten, että sen mukaan tonnistoverotettava alus voisi olla myös muu kuin Suomen kauppa-alusluetteloon merkitty yhtiön miehistöineen vuokralle ottama alus, jolla se liikennöi.

Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin 4 kohta, jonka mukaan tonnistoverotettavaksi alukseksi katsottaisiin myös tilapäisesti enintään kolmeksi vuodeksi ilman miehistöä vuokralle annettu alus. Esityksessä ehdotetaan myös, että vuokrauksesta saatava vuokratulo säädettäisiin vastaavalta ajalta tonnistoverotettavaksi tuloksi.

9 §. Tonnistoverotettavan tulon määrä. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin tonnistoverotettavan tulon määrän laskemisesta. Säännökseen sisältyisi tonnistoverotettavan tulon asteikko, jonka mukaan tulon määrä laskettaisiin. Asteikko olisi aluksen kokoon perustuva ja neliportainen. Tulon määrä määräytyisi aluksen nettovetoisuuden perusteella.

Tonnistoverotettavan tulon määrä olisi porrastettu niin, että 1 000 tonniin asti tulon määrä olisi 0,9 euroa 100 tonnia kohden päivässä, 1 000 tonnin ylittävältä osalta 10 000 tonniin asti 0,7 euroa, 10 000 tonnin ylittävältä osalta 25 000 tonniin asti 0,5 euroa ja 25 000 tonnia ylittävältä osalta 0,2 euroa.

Esimerkki:

Nettovetoisuudeltaan 20 000 tonnin aluksen osalta yhdeltä päivältä kertyvän tonnistoverotettavan tulon määrä laskettaisiin seuraavasti: $0,9 \times 1\,000 \text{ tn}/100 \text{ tn} + 0,7 \times (10\,000 - 1\,000)/100 + 0,5 \times (20\,000 - 10\,000)/100 = 203$ euroa. Vuodessa aluksen tonnistoverotettava tulo olisi 74 095 euroa. Yhteisöverokannan mukaan aluksen tuottaman tulon perusteella maksettava tonnistovero olisi $0,26 \times 74\,095 = 19\,264$ euroa.

Pykälään lisätään uusi 2 momentti, jossa säädettäisiin tonnistoverotettavaan tuloon sovellettavaksi 26 prosentin suuruisia verokantaa, joka vastaa suuruudeltaan yleistä yhteisöverokantaa.

Pykälän 2 momentti siirtyy 3 momentiksi, jonka nojalla veroa suoritettaisiin myös niiltä päiviltä, jolloin alus ei ole liikenteessä.

12 §. Käyttöomaisuuden hankintamenojen vähentäminen. Tuloverotuksessa vähennys-

kelpoista menoa ovat varustamon harjoittamassa tuloverotettavassa toiminnassa syntyneet menot. Näiden menojen vähentäminen tuloverotettavan toiminnan tulosta kohdistaa menot verotuksessa oikealla tavalla oikeaan tuloon. Kysymys on menojen kohdistamisesta tonnistoverotettavaan toimintaan ja tuloverotettavaan toimintaan, josta säädetään lain 11 §:ssä.

Pykälän 1 momenttia muutettaisiin siten, että myös osittain tuloverotettavassa käytössä olevan käyttöomaisuuden hankintamenon vähentäminen tuloverotuksessa tehdään mahdolliseksi. Tällöin esimerkiksi aluksella tapahtuvaan tuloverotuksen alaiseen myymälätoimintaan kohdistuva osuus aluksen poistoista olisi vähennyskelpoista tonnistoverotettavan yhtiön tuloverotuksessa. Koska tonnistoverotettavan toiminnan ja tuloverotettavan toiminnan tuotot ja kulut on pidettävä toisistaan erillään, on tuloverotuksen piirissä vähennettävien myymälätiloista aiheutuvien kulujen määrittämisen tapahduttava käyvän hinnan periaatteen mukaisesti. Tuloverotuksen piiriin ei saa siirtyä vähennettäväksi kuluja, jotka kohdistuvat tonnistoverotettavaan tuloon. Mikäli näin tapahtuisi, tonnistoverotuksen muodossa annettava verotuki siirtyisi tuloverotuksen piiriin. Tällainen tukien kohdistuminen tuettavan toiminnan piiristä muuhun verotukseen on nimenomaan kielletty Euroopan unionin komission antamissa merenkulun valtioneuvoston koskeissa suuntaviivoissa.

Tuloverotuksessa vähennyskelpoisten kulujen määrän määrittämisen perusteena tulee lähtökohtaisesti pitää käypää vuokraa, silloin kun sitä on suoritettu. Silloin, kun myymälätilat ovat varustamon omassa käytössä, vuokraa ei ole maksettu. Vähennyskelpoista menoa on tällöin se osuus aluksesta maksetusta vuokrasta tai se osuus aluksen poistosta, joka kohdistuu myymälätiloihin.

15 §. *Ennen tonnistoverotukseen siirtymistä syntynyt verovelka.* Pykälään lisättäisiin uusi 3 momentti, jossa säädettäisiin ennen tonnistoverotukseen siirtymistä syntyneen verovelan huojentamisesta eräitä investointeja vastaan.

Siinä tapauksessa, että yhtiöllä olevan tonnistoverotettavan irtaimen käyttöomaisuuden menojäännös muodostuisi negatiiviseksi

käyttöomaisuuden myynnin seurauksena, voi yhtiö kattaa negatiivisuuden jälleenhankintavarauksella. Jos negatiivisuutta ei voitaisi kokonaan tai pysyvästi kattaa jälleenhankintavarauksellakaan, voi menojäännöksen negatiivisuus tuloutua yhtiön tuloksi. Tämän tuloksi mahdollisesti tuloutuvan negatiivisen menojäännöksen enimmäismäärää rajoitetaan 2 momentissa tarkoitetulla tavalla siksi määräksi, jolla yhtiön tonnistoverotettavan toiminnan irtaimen käyttöomaisuuden suunnitelman mukaisin poistoin vähennetty kirjanpitoarvo ylittää verotuksessa poistamattoman hankintamenon menojäännöksen tonnistoverotukseen siirtymisen hetkellä. Varustamon siirtyessä tonnistoverotuksen piiriin Konserniverokeskus vahvistaa ensimmäisen tonnistoverotettavan verovuoden verotusta toimitaessaan määrän, joka enintään voidaan lukea yhtiön verotettavaksi tuloksi.

Varustamo voisi tehdä sen tonnistoverokelpoisen käyttöön pysyvästi tulevien alusten ja eräiden ympäristöinvestointien hankintahintojen perusteella vähennyksen sille tonnistoverotukseen siirtymisen hetkellä vahvistettavan enimmäistuloutuksen määrästä. Tämä johtaisi varustamoyrityksen verovelan huojentumiseen. Vähennys toteutettaisiin siten, että yhtiölle 2 momentissa säädetyllä tavalla määritetyn enimmäistuloutuksen määrästä vähennettäisiin uushankinnan tai ympäristöinvestoinnin määrä kerrottuna suhdelluvulla 25/13. Tuloutettavan enimmäismäärän pienentäminen tällä tavoin johtaa 26 prosentin suuruisen yhteisöveroprosentin mukaiseen verovelan huojentumiseen.

Esimerkki:

Kun varustamo siirtyy tonnistoverotuksen piiriin, sille vahvistetaan tonnistoverotettavan toiminnan käyttöomaisuuden osalta kirjanpidossa poistamatta olevan arvon ja verotuksessa poistamattoman arvon erotukseksi 50 miljoonaa euroa. Tämä on samalla se määrä, joka voi enintään tuloutua tonnistoverotuksessa alusmyyntien yhteydessä. Verovelkaa arvoeroon kohdistuu 26 prosentin verokannalla 13 miljoonaa euroa. Kun yhtiö hankkii uuden aluksen, verotuksessa enintään tuloksi luettavaa määrää pienennetään 25/13 osalla hankintamenon määrästä. Jos uuden aluksen hankintahinta on 26 miljoonaa

euroa, pienennetään tuloksi enintään luettavaa määrää $25/13 \times 26 = 50$ miljoonalla eurolla. Verovelan määrää hankinta pienentää 26 prosentin verokannalla $0,26 \times 50$ miljoonaa euroa = 13 miljoonaa euroa.

Kun varustamo hankkii tonniverotettavan toiminnan pysyvään käyttöön tulevan uuden aluksen, pienennettäisiin edellä kerrotulla tavalla pykälän 2 momentissa tarkoitettua tuloksi enintään luettavaa määrää. Yhtiön käyttöön tulevaksi alukseksi katsottaisiin tonniverolain 8 §:ssä tarkoitettu alus, jota käytettäisiin 7 §:ssä tarkoitettussa toiminnassa. Säännöstä ei sovellettaisi silloin, kun alus hankitaan 3 §:ssä säädettyssä suhteessa olevalta kotimaiselta luovuttajalta. Tällä estettäisiin verovelan huojentavien hankintojen muodostuminen kotimaisilla konsernin sisäisillä kaupoilla. Huojennus liittyisi siten vain varustamotoimintaa harjoittavan konsernin ulkomailta Suomeen hankkimiin aluksiin.

Säännöksen tarkoitus on kannustaa varustamoita uusimaan ja mahdollisesti myös lisäämään aluskantaansa. Sellaisia järjestelyjä, joissa verovelkaa huojentavia alushankintoja järjestettäisiin ilman liiketaloudellisia syitä vain tämän veroedun saamiseksi, olisi verotusta toimitettaessa arvioitava verotusmenetelystä annetun lain yleisen veronkiertosäännöksen nojalla. Tällaisia toimenpiteitä voisivat olla esimerkiksi tilanteet, joissa aluskauppoja tehtäisiin edestakaisilla kaupoilla myymällä alus ja myöhemmin hankkimalla joko sama tai sitä vastaava alus takaisin.

Hankittavan aluksen hankintamenon lukeminen irtaimen käyttöomaisuuden hankintamenoksi tapahtuisi EVL 30 §:n yleissäännöksen mukaisesti sinä verovuonna, kun käyttöomaisuus on otettu yhtiön käyttöön.

Kirjanpitolautakunta on antanut 8 päivänä syyskuuta 2009 lausunnon numero 1841, Lausunto tonniverolakiin liittyvistä kirjanpitokysymyksistä. Lausunnon mukaan uuden aluksen hankinnan aikaan saama enimmäistuloutuksen määrän pienentyminen tulee kirjata varustamoyrityksen kirjanpitoon kertyneestä poistoerosta aiheutuneen verovelan pienentymisenä. Lausunnon mukaan tonniverolain 14 pykälän mukaan tehtävien tonniverotettavan toiminnan käyttöomaisuuden arvon laskentaan liittyvien laskennallisten poistojen perusteella ei kirjata yhtiön

taseeseen verovelkaa, koska näitä laskennallisia poistoja ei vähennetä verotuksessa.

Ympäristönsuojeluinvestoinnilla tarkoitetaan yleisesti menoa, joka aiheutuu niistä ympäristönsuojelutoimenpiteistä, joiden pääasiallisena tarkoituksena on käsitellä, vähentää, estää tai poistaa yrityksen toiminnasta aiheutuvia päästöjä, jätteitä tai muita ympäristöhaittoja.

Huojennukseen oikeuttavan menon tulisi syntyä hyödykkeestä, joka on hankittu ympäristöhaittojen ennaltaehkäisemiseksi, vähentämiseksi tai korjaamiseksi, tulevan ympäristönsuojelun tason parantamiseksi tai luonnonvarojen kestäväen käytön edistämiseksi. Lisäksi investoinnin eli hankitun hyödykkeen odotetaan tuottavan tuloa tai se on tarkoitettu käytettäväksi tuotannon tekijänä varustamoyrityksen toiminnassa jatkuvasti usean tilikauden ajan. Säännöksessä tarkoitettuja ympäristöinvestointeja olisivat esimerkiksi ympäristönsuojelua varten hankitut koneet ja laitteet sekä ympäristölainsäädännön noudattamiseksi tarvittavat tekniset laitteet, joita käytetään ympäristön tilan valvontaan tai pilaantumisen ehkäisemiseen. Menot voisivat aiheutua esimerkiksi polttoteknisistä muutostöistä, uudesta moottoritekniikasta, savukaasujen puhdistuslaitteista, jätehuoltojärjestelmistä tai muista vastaavista ympäristönsuojeluinvestoinneista.

Pykälään lisättäisiin uusi 4 momentti, jossa säädettäisiin tarkemmin siitä, miten hankittavan käyttöomaisuuden tulisi tulla yhtiön pysyvään käyttöön. Pysyvyysvaatimuksella on tarkoitus estää se, että varustamoyritys voisi hankkia uutta käyttöomaisuutta, jonka hankintamenon perusteella se saisi välittömästi poistetuksi osan veroveloistaan ja voisi tämän jälkeen luovuttaa saman juuri hankkimansa aluksen edelleen tonniverotuksen suoman veroedun piirissä verovapaasti. Tämän vuoksi ehdotetaan säädettäväksi, että hankitun aluksen tulisi olla yhtiön omistuksessa ja tonniverotettavan toiminnan käytössä vähintään kolmen vuoden ajan. Mikäli käyttöomaisuus luovutettaisiin aikaisemmin, verovelan huojennus edelleen luovutetun aluksen hankintamenon perusteella peruuntuisi.

Pykälän nykyinen 3 momentti siirtyisi 5 momentiksi, ja samalla sitä muutettaisiin

siten, että vaikka tonnistoverotettavan toiminnan jälleenhankintavarauksen käyttöaika pysyisi ennallaan kolmena vuotena, varauksen tekemisen edellytykseksi ei enää vaadittaisi sitovaa tilaussopimusta. Yhtiön tulisi osoittaa, että se tulevaisuudessa aikoo hankkia uuden aluksen. Sen sijaan sitovan kirjallisen tilaussopimuksen tekeminen uuden aluksen hankinnasta pidentäisi jälleenhankintavarauksen käyttöaikaan niin pitkäksi aikaa kuin tilaus- tai muu vastaava sopimus olisi sitovasti voimassa. Näin ollen jälleenhankintavarauksen purkautuminen esimerkiksi sellaisessa tilanteessa, että yhtiö on sitovin sopimuksin tilannut laivanrakennusyritykseltä aluksen, vaikka tilauksen toimitusaika olisi hyvinkin pitkä tai se pidentyisi tilaajasta riippumattomasta syystä.

Pykälän 4 momentti siirtyisi 6 momentiksi.

17 §. Tulojen ja menojen selvittäminen. Pykälän 1 momentista poistetaan säännös kirjanpitoaineiston säilyttämistä koskevasta erityisestä 15 vuoden määräajasta. Koska tuloverotusta ei enää jälkikäteen toimiteta takautuvasti, kirjanpitoaineistoa ei ole tarpeen säilyttää sille yleisesti kirjanpitolaissa (1336/1997) säädettyä säilyttämisaikaa pitempään.

18 §. Laskennallisen koron tuloksi lukeminen. Pykälän niin sanottua tonnistoverotettavan yhtiön ylikapitalisointia koskevaa säännöstä muutettaisiin. Ehdotuksen mukaan yhtiön tuloon lisättäisiin yhtiön oman pääoman ja vieraan pääoman erotukselle laskettu korko, jos vieraan pääoman määrä alittaa 1/9 oman pääoman määrästä.

19 §. Varojen jakoon kohdistuva verotus. Pykälä kumottaisiin. Tonnistoverotettavan yhtiön jakamaan osinkoon sovellettaisiin osinkoverotuksen säännönmukaisia säännöksiä. Näin ollen jaettuun osinkoon sovellettaisiin, mitä muualla verolainsäädännössä, kuten tuloverolaissa, elinkeinotulon verottamisesta annetussa laissa ja rajoitetusti verovelvollisen tulon verottamisesta annetussa laissa säädetään osingonsaajan verotuksesta. Tonnistoverotettavalta yhtiöltä saatuun osinkoon sovellettaisiin siten muun muassa samoja osingon verovapausosuuksia koskevia säännöksiä kuin yleisesti sovelletaan tuloverotettavalta yhtiöltä saatuun osinkoon, vaikka

tonnistoverotettava yhtiö ei olekaan verovelvollinen sen tuottaman voiton perusteella.

20 §. Sulautuminen. Pykälän 1 momentissa oleva pykäläviittaus muutettaisiin viittaukseksi elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 52 h §:ään.

21 §. Jakautuminen. Pykälää muutettaisiin siten, että kokonaisjakautumisen lisäksi tonnistoverovelvollinen yhtiö voisi jakautua osittain. Elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 52 c §:ään on lisätty säännökset osittaisjakautumisesta, joita on sovellettu vuoden 2007 alusta. Osittaisjakautumisessa osakeyhtiö siirtää ilman, että se purkautuu, yhden tai useamman liiketoimintakokonaisuutensa sellaisenaan yhdelle tai useammalle osakeyhtiölle ja samalla jättää vähintään yhden liiketoimintakokonaisuuden siirtävään yhtiöön. Tonnistoverolain säännöstä muutettaisiin siten, että tonnistoverotettava yhtiö voi jakautua myös osittain silloin, kun vastaanottavasta yhtiöstä tulee tonnistoverovelvollinen yhtiö. Lisäksi pykälän 1 momenttiin tehtäisiin tekninen muutos, jolla pykäläviittaus muutettaisiin viittaukseksi elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 52 h §:ään.

22 §. Yhtiön purkamisen. Pykälä kumottaisiin tarpeettomana, koska tuloverotuksen toimittamisesta jälkikäteisesti luovuttaisiin. Tonnistoverovelvollisen yhtiön purkautuessa noudatettaisiin, mitä purkautumisesta muualla verolainsäädännössä säädetään.

23 §. Konserniavustus. Konserniavustuksen antamista ja saamista koskeva kielto kumottaisiin. Konserniavustuksen antaminen ja vastaanottaminen mahdollistaisivat konsernin tuloksentasauksen niissä tilanteissa, joissa tonnistoverotettava yhtiö harjoittaa myös muuta kuin tonnistoverotettavaa toimintaa. Tällöin yhtiö voisi vastaanottaa konserniavustuksen silloin, kun sen muu kuin tonnistoverotettavan toiminta olisi tappiollista. Samoin yhtiö, joka harjoittaisi voitollista muuta toimintaa, voisi tukea taloudellisesti samaan konserniin kuuluvaa yhtiötä, jolla olisi tappiollista muuta kuin tonnistoverotettavaa toimintaa. Konserniavustuksen antaminen olisi sallittua tonnistoverotettavan yhtiön tuloverotettavan toiminnan puitteissa. Tonnistoverotettava yhtiö ei voisi kuitenkaan missään tilanteessa antaa konserniavustuksena tonnistoverolain mukaan määritettyä ton-

nistoverotettavaa tuloa eikä vastaanottaa konserniavustusta silloin, kun se harjoittaisi vain tonnistoverotettavaa toimintaa. Saatu konserniavustus olisi aina tuloverotettavan toiminnan tuloa ja konserniavustuslain yleisten edellytysten tulisi täyttyä. Tällöin muun muassa on edellytettävä, että konserniavustus annetaan saajan liiketoimintaa varten.

24 §. *Tonnistoverotettavan toiminnan tuloverotus tonnistoverovelvollisuuden peruuttamisen johdosta.* Pykälä kumottaisiin. Tonnistoverotettavan toiminnan osalta tuloverotusta ei enää toimitettaisi missään tilanteessa jälkikäteen.

25 §. *Yhtiön verotus tonnistoverokauden päättymisen jälkeen.* Pykälän 2 momenttiin tehtäisiin tekninen muutos pykäläviittauksen takia.

28 §. *Tonnistoverovelvollisuuden voimassaolon edellytykset.* Pykälän 2 kohdassa oleva säännös osakkaille annettavasta rahallaisesta kumottaisiin ja samalla pykälän rakennetta muutettaisiin. Osakaslainaan sovellettaisiin, mitä osakaslainan käsittelystä tuloverotuksessa yleisesti säädetään, ja lainasta saatu korkotulo olisi tuloverotuksen alaista tuloa. Osakaslainan antaminen ei enää johtaisi tonnistoverovelvollisuuden peruuttamiseen.

29 §. *Hyväksymisen peruuttaminen.* Pykälän 5 momenttia muutettaisiin siten, että tonnistoverovelvolliseksi hyväksymisen peruuttamisen johdosta yhtiö voitaisiin hyväksyä uudelleen tonnistoverovelvolliseksi aikaisintaan kymmenen vuoden kuluttua siitä, kun yhtiö on poistettu tonnistoverovelvollisten luettelosta.

30 §. *Hyväksymisen peruuttamatta jättäminen eräissä tapauksissa.* Pykälän 2 momenttiin tehtäisiin tekninen muutos tonnistoverolain 2 §:ään tehtävien muutosten takia. Aikatai matkaperusteisesti vuokralle otettujen alusten osuus yhtiöiden tonnistoverotettavas-

ta tonnistosta saisi olla enintään 75 prosenttia. Tätä vastaavasti vuokralle otettujen alusten osuus tonnistosta saisi säännöksessä säädettyissä olosuhteissa tilapäisesti ylittää tämän osuuden.

31 §. *Verotuksen toimittaminen.* Pykälän 2 momentista kumottaisiin säännös, jonka mukaan tonnistoverovelvollisuuden peruuttamisen seurauksena yhtiön tuloverotukset toimitettaisiin takautuvasti.

32 §. *Verotuksen toimittaminen hyväksymisen peruuttamisen ja yhtiön purkautumisen jälkeen.* Pykälä kumottaisiin. Tonnistoverotettavan toiminnan osalta tuloverotusta ei enää toimitettaisi missään tilanteessa jälkikäteen.

36 §. *Veronhuojennuksen seuranta.* Pykälän 3 momentista poistettaisiin viittaus kumottuun 32 §:ään.

2 Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohdantana sen jälkeen, kun komissio on todennut esityksessä ehdotetun tuen olevan hyväksyttävää merenkululle annettavaa valtion tukea.

Tonnistoverovelvolliseksi hakeutuminen olisi jo toiminnassa olevien tonnistoverokelpoisten yritysten osalta mahdollista 36 kuukauden ajan tämän lain voimaantulosta.

Lakia sovellettaisiin ensimmäisen kerran kalenterivuoden 2010 aikana alkavalta verovuodelta toimitettavassa verotuksessa. Jos tonnistoverovelvolliseksi hyväksymisen edellytykset olisivat täyttyneet verovuoden 2010 alusta, lakia voitaisiin soveltaa ennen lain voimaantuloa vuonna 2010 alkaneen verovuoden verotuksessa.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

tonnistoverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 5 päivänä kesäkuuta 2002 annetun tonnistoverolain (476/2002) 19, 22, 24 ja 32 §, sellaisena kuin niistä on 19 § osaksi laissa 723/2004,
muutetaan 2 §:n 3 momentti, 3 §:n 1 momentti, 4 §:n 1 momentti, 6 §:n 2 momentti, 7 §:n 1 ja 2 momentti, 8 §:n 1 momentti, 9 §, 12 §:n 1 momentti, 15 §:n 2 ja 3 momentti, 17 §:n 1 momentti, 18 §, 20 §:n 1 momentti, 21 ja 23 §, 25 §:n 2 momentti, 28 §, 29 §:n 5 momentti, 30 §:n 2 momentti, 31 §:n 2 momentti sekä 36 §:n 3 momentti,
 sellaisena kuin niistä on 8 §:n 1 momentti osaksi laissa 1283/2007, sekä
lisätään 3 §:ään uusi 3 momentti, 6 §:ään uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 momentti siirtyy 4 momentiksi, ja 15 §:ään uusi 3 ja 4 momentti, jolloin muutettu 3 momentti sekä 4 momentti siirtyvät 5 ja 6 momentiksi seuraavasti:

2 §

Verovelvollisuus

Tonnistoverotuksen voi valita yhtiö

- 1) jota tosiasiallisesti johdetaan Suomesta;
- 2) joka harjoittaa tavaroiden tai matkustajien kuljettamista 8 §:ssä tarkoitettulla aluksella Suomesta ja on siitä Suomessa verovelvollinen;
- 3) jonka 8 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettujen alusten bruttovetoisuus on vähintään 25 prosenttia ja mainitun momentin 3 kohdassa tarkoitettujen alusten bruttovetoisuus enintään 75 prosenttia kaikkien 8 §:ssä tarkoitettujen alusten bruttovetoisuudesta; ja
- 4) jonka kaikkien 8 §:ssä tarkoitettujen alusten bruttovetoisuudesta on enintään 40 prosenttia muun valtion kuin Euroopan unionin jäsenvaltion alusrekisteriin merkityjä aluksia.

3 §

Verovelvollisuus konsernissa

Osakeyhtiölain (624/2006) 8 luvun 12 §:ssä tarkoitettuun konserniin kuuluva yhtiö voi olla tonnistoverovelvollinen vain, jos kaikki samaan konserniin kuuluvat 1 §:ssä ja 2 §:n 3 momentissa tarkoitettut edellytykset

täyttävät yhtiöt ovat tonnistoverovelvollisia ja yhtiöillä on sama tilikausi.

Mitä 1 momentissa säädetään konsernista, ei koske yhtiötä, joka erillisen liikkeenjohdon alaisena harjoittaa joko matkustajalusliiketoimintaa tai rahtialusliiketoimintaa itsenäisenä liiketoimintakokonaisuutena.

4 §

Tonnistoverovelvolliseksi hakeutuminen

Yhtiön on hakeuduttava tonnistoverovelvolliseksi 3 kuukauden kuluessa yhtiön rekisteröinnistä.

6 §

Tonnistoverotuksen suhde tuloverotukseen

Ennen tonnistoverokauden alkua syntyneet tuloverotettavan toiminnan tappiot vähennetään yhtiön tuloverotettavan toiminnan verotettavasta tulosta siten kuin tuloverolaissa (1535/1992) säädetään.

Yhtiön tappioiden katsotaan kohdistuvan tuloverotettavaan toimintaan siltä osin kuin on ilmeistä, että tappiot ovat syntyneet tuloverotettavassa toiminnassa. Muilta osin tappiot siirtyvät samassa suhteessa kuin varojen arvostamisesta verotuksessa annetun lain

(1142/2005) 2 luvussa tarkoitettu nettovarallisuus jakautuu yhtiön tonniverotettavaan ja tuloverotettavaan toimintaan. Jos yhtiön verotuksessa on useita tulolähteitä, tulolähteen vahvistetut tappiot vähennetään yhtiön vastaavan tulolähteen verotettavista tuloista.

7 §

Tonniverotettavasta toiminnasta saadun tulon verotus

Tonniverotettavasta toiminnasta saaduilla tuloilla tarkoitetaan tuloja, jotka saadaan:

- 1) tavaroiden ja matkustajien kuljettamisesta tonniverotettavalla aluksella;
- 2) aluksella tapahtuvasta tavaroiden ja palvelujen myynnistä aluksella kulutettaviksi;
- 3) yhtiön edellä 1 kohdassa tarkoitettua toiminnan harjoittamiselle välttämättömistä ja siihen läheisesti liittyvistä toiminnoista, kuten 1 kohdassa tarkoitettua kuljetuspalvelun hintaan sisältyvästä lastin ja matkustajien kuljetuksesta satama-alueella alukselle ja alukselta, tavarankuljetuksesta ja purkamisesta sekä siihen liittyvästä tavarankuljetuksesta varastoinnista, lipunmyynnistä ja satamaterminaalitoiminnoista samoin kuin hallinnollisesta ja vakuutus-toiminnasta, jotka liittyvät välittömästi matkustajien tai tavarankuljetukseen;
- 4) tonniverotettavan aluksen antamisesta vuokralle miehistöineen edellyttäen, että vuokralle ottaja käyttää alusta toiminnassa, joka olisi vuokralle antajan harjoittamana tonniverotettavaa;
- 5) tonniverotettavassa toiminnassa käytettyjen alusten, koneiden, kaluston ja muun niihin verrattavan irtaimen käyttöomaisuuden luovuttamisesta;
- 6) yhtiön tilapäisesti, enintään kolmeksi vuodeksi ilman miehistöä vuokralle antamasta aluksesta saatavasta vuokratulosta.

Tonniverotettavasta toiminnasta saatuna tulona pidetään myös kuljetuspalvelun hintaan sisältyvästä satama-alueen ulkopuolella tapahtuvasta kuljetuksesta saatua tuloa, jos tonniverovelvollinen on ostanut kuljetuksen toiselta yritykseltä.

8 §

Tonniverotettava alus

Tonniveroa suoritetaan seuraavista pääasiassa kansainvälisessä meriliikenteessä olevista, strategisesti ja kaupallisesti Suomesta johdetuista, pääasiallisesti lastin tai matkustajien kuljettamiseen taikka hinaamiseen tai työntämiseen tarkoitetuista ja käytetyistä aluksista (*tonniverotettava alus*), joiden bruttovetoisuus on vähintään 100:

- 1) yhtiön omistama meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyvyyn parantamisesta annetussa laissa (1277/2007) tarkoitettuun kauppa-alusluetteloon merkitty alus, jolla se liikennöi tai jonka yhtiö on antanut miehistöineen vuokralle; kauppa-alusluetteloon merkitty alus, jonka yhtiö vuokraa miehistöineen vähintään 12 kuukauden ajaksi ja jolla se liikennöi;
- 2) yhtiön omistama tai ilman miehistöä vuokralle ottama muu kuin 1 kohdassa tarkoitettu alus, jonka se varustaa ja jolla se liikennöi;
- 3) yhtiön miehistöineen vuokralle ottama muu kuin 1 kohdassa tarkoitettu alus, jolla se liikennöi;
- 4) yhtiön tilapäisesti, enintään kolmeksi vuodeksi ilman miehistöä vuokralle antama alus.

9 §

Tonniverotettavan tulon määrä

Tonniveron määrä lasketaan 8 §:ssä tarkoitettua aluksen nettovetoisuuden mukaan määräytyvän laskennallisen tulon perusteella siten, että tuloksi katsotaan jokaista 100 tonnia kohden 0,9 euroa päivältä 1 000 tonniin asti, 0,7 euroa 1 000 tonnin ylittävältä osalta 10 000 tonniin asti, 0,5 euroa 10 000 tonnin ylittävältä osalta 25 000 tonniin asti ja 0,2 euroa 25 000 tonnin ylittävältä osalta.

Tonniveron määrä on 26 prosenttia 1 momentissa tarkoitettulla tavalla lasketun tulon määrästä.

Vero suoritetaan myös niiltä päiviltä, joina alus ei ole liikenteessä.

12 §

Käyttöomaisuuden hankintamenon vähentäminen

Tonnistoverotettavan toiminnan käyttöomaisuutta on käyttöomaisuus, jota käytetään verovuonna yksinomaan tai osittain tonnistoverotettavassa toiminnassa. Tällaisen omaisuuden hankintameno on tuloverotuksessa vähennyskelpoinen siltä osin kuin sitä käytetään tuloverotettavassa toiminnassa. Edellä 10 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettujen hyödykkeiden luovutushinnasta vähennetään kuitenkin 14 §:n 2 momentin mukaan laskettu hankintamenon poistamatta oleva määrä.

15 §

Ennen tonnistoverotukseen siirtymistä syntynyt verovelka

Veronalaiseksi tuloksi luetaan kuitenkin tonnistoverokauden aikana yhteensä enintään määrä, jolla tonnistoverotettavan toiminnan menojäännökseen kuuluvan käyttöomaisuuden kirjanpidossa poistamatta oleva hankintameno ylittää tonnistoverotettavan toiminnan tuloverotuksessa poistamatta olevan menojäännöksen tonnistoverotukseen siirryttäessä. Tuloksi tällä perusteella lukematta jäänyt määrä vähennetään tonnistoverotettavan toiminnan menojäännökseen luettavan käyttöomaisuuden hankintamenoista seuraavina verovuosina sitä mukaa kuin hankintamenoja syntyy.

Edellä 1 ja 2 momentin nojalla veronalaiseksi luettavan tulon enimmäismäärää alennetaan 25/13 osalla aluksen hankintamenon määrästä, jos alus on hankittu ja otettu pysyvään käyttöön tonnistoverovollisen yhtiön 8 §:ssä tarkoitetuksi alukseksi muulta kuin yhtiön 3 §:n 1 ja 2 momentin mukaisessa suhteessa olevalta kotimaiselta luovuttajalta. Samansuuruinen vähennys voidaan tehdä sellaisen irtaimen käyttöomaisuuden hankintamenon perusteella, jolla korjataan tai ennaltaehkäistään ympäristölle tai luonnonvaroille aiheutuvia haittoja, pienennetään tällaisten haittojen vaikutuksia tai edistetään luonnon-

varojen järkevää käyttöä, mukaan lukien energiansäästötoimenpiteet ja uusiutuvien energialähteiden käyttö (*ympäristöinvestointi*).

Edellä 3 momentissa tarkoitettu enimmäismäärän alentaminen peruuntuu, jos verovollinen luovuttaa aluksen ennen kuin kolme vuotta on kulunut aluksen käyttöön otamisesta.

Jos tonnistoverovollinen osoittaa aikovansa hankkia luovutusta seuraavan kolmen verovuoden aikana tonnistoverotettavan toiminnan menojäännökseen luettavaa kuluva käyttöomaisuutta, 1 ja 2 momentin nojalla veronalaiseksi tuloksi luettava määrä vähennetään menojäännökseen luettavan kuluvan käyttöomaisuuden hankintamenoista (*tonnistoverotettavan toiminnan jälleenhankintavaraus*). Jälleenhankintavarausta ei lueta veronalaiseksi tuloksi kolmen seuraavan verovuoden jälkeen, jos verovollinen osoittaa sitovin kirjallisin sopimuksin tilanteensa uutta tonnistoverotettavan toiminnan menojäännökseen kuuluvaa omaisuutta. Jälleenhankintavaraus luetaan veronalaiseksi tuloksi sinä verovuonna, jona tilaussopimus purkautuu tai muutoin käy ilmeiseksi, että käyttöomaisuuden hankinta on rauennut.

17 §

Tulojen ja menojen selvittäminen

Tonnistoverovollisen on selvitettävä erikseen tonnistoverotettavasta toiminnasta saadut tulot ja tuloverotettavat tulot sekä niihin kohdistuvat menot ja muut vähennykset samoin kuin mainittuihin toimintoihin kohdistuvat varat ja velat.

18 §

Laskennallisen koron tuloksi lukeminen

Jos tonnistoverovollisen taseen vieraan pääoman määrä verovuoden päättyessä on pienempi kuin 1/9 yhtiön taseen oman pääoman määrästä, verovuoden veronalaiseksi tuloksi luetaan määrä, joka saadaan vähentämällä oman pääoman 1/9 määrästä vieraan

pääoman määrä ja kertomalla näin saatu määrä korkoprosentilla, joka on eräistä viite-koroista annetussa laissa (996/1998) tarkoi-tettu peruskorko lisätynä yhdellä prosent-tyksiköllä.

20 §

Sulautuminen

Tonnistoverovelvollisen ei katsota purkau-tuvan verotuksessa, jos se sulautuu toiseen tonnistoverovelvolliseen yhtiöön tai kaksi tonnistoverovelvollista yhtiötä sulautuu pe-rustamalla uuden tonnistoverovelvolliseksi hyväksyttävän yhtiön edellyttäen, että elin-keinotulon verottamisesta annetun lain 52 a §:ssä sulautumiselle säädetyt edellytyk-set täyttyvät. Sulautumisessa noudatetaan, mitä elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 52 b ja 52 h §:ssä säädetään.

21 §

Jakautuminen

Tonnistoverovelvollisen ei katsota purkau-tuvan verotuksessa, jos se jakautuu tonnistoverovelvolliseksi yhtiöiksi siten kuin elinkei-notulon verottamisesta annetun lain 52 c §:n 1 momentissa säädetään. Jakautumisessa noudatetaan, mitä elinkeinotulon verottami-sesta annetun lain 52 c ja 52 h §:ssä sääde-tään.

Jakautuvan ja vastaanottavien yhtiöiden tonnistoverotettavan toiminnan menojäännös ja tuloverotettavan toiminnan menojäännös jakautuvat näille yhtiöille samassa suhteessa kuin vastaava käyttöomaisuus, arvostettuna kirjanpidossa poistamatta olevaan arvoon, jää jakautuvalle yhtiölle tai siirtyy vastaanotta-ville yhtiöille.

Jakautuvan ja vastaanottavien yhtiöiden tu-loon 15 §:n 2 momentin nojalla enintään lu-ettavina määrinä pidetään määriä, jotka saa-daan vähentämällä jakautuvan yhtiön vero-tuksessa vahvistetusta 15 §:n 2 momentissa tarkoitettusta määrästä yhtiön tuloon ennen jakautumista 15 §:n nojalla luettu määrä ja jakamalla näin saatu määrä jakautuvalle ja vastaanottaville yhtiöille 2 momentin mukai-sessa suhteessa.

23 §

Konserniavustus

Tonnistoverovelvollisen antamaan tai saa-maan suoritukseen sovelletaan konserniavus-tuksesta verotuksessa annettua lakia (825/1986) suorituksen antajan ja saajan ve-rotuksessa. Konserniavustus ei saa ylittää elinkeinotoiminnasta syntynyttä tuloverotet-tavan toiminnan tulosta ennen konserniavus-tuksen vähentämistä. Vastaanotettu konser-niavustus on aina saajansa tuloverotettavan toiminnan tuloa.

25 §

Yhtiön verotus tonnistoverokauden päättymi-sen jälkeen

Elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 30 §:ssä säädettyä menojäännöstä laskettaes-sa menojäännöksenä 1 momentissa tarkoite-tun verovuoden alussa pidetään tuloverotet-tavan toiminnan menojäännöksen ja tonnis-toverotettavan toiminnan menojäännöksen yhteismäärää tonnistoverokauden päättyessä. Menojäännöksestä vähennetään 15 §:n 2 momentin nojalla vielä vähentämättä oleva määrä ja 15 §:n 5 momentissa tarkoitettun tonnistoverotettavan toiminnan jälleenh-an-kintavarauksen määrä.

28 §

Tonnistoverovelvollisuuden voimassaolon edellytykset

Tonnistoverovelvollisuuden voimassaolon edellytyksenä on 2 ja 3 §:ssä säädetyn lisäksi, että yhtiö selvittää tulonsa ja menonsa siten kuin 17 §:ssä säädetään ja että yhtiö ei ole osallisena liiketoimessa tai järjestelyssä, jon-ka tarkoituksena on keinotekoisesti pienentää tonnistoverotettavan tulon laskentaperustetta tai johon on ryhdytty ilmeisesti siinä tarkoi-tuksessa, että suoritettavasta tuloverosta va-pauduttaisiin.

29 §

Hyväksymisen peruuttaminen

Jos yhtiön hyväksyminen tonnistoverovolliseksi peruutetaan, yhtiötä ei voida hyväksyä uudestaan tonnistoverovolliseksi ennen kuin kymmenen vuotta on kulunut peruuttamista seuraavan vuoden alusta lukien. Sama koskee yhtiön toimintaa jatkavaa, siihen 3 §:ssä tarkoitettussa suhteessa olevaa yhtiötä.

30 §

Hyväksymisen peruuttamatta jättäminen eräissä tapauksissa

Tonnistoverovolliseksi hyväksyminen voidaan jättää peruuttamatta sen estämättä, että yhtiön tai keskenään 3 §:n mukaisessa suhteessa olevien yhtiöiden aika- tai matkaperusteisesti vuokralle ottamien alusten osuus yhtiöiden tonnistoverotettavasta tonnistosta tonnistoverovolliseksi hyväksymisen jälkeen väliaikaisesti toiminnan laajentamisen johdosta ylittää 75 prosenttia, jos 2 §:ssä säädetty edellytykset muutoin täyttyvät. Hyväksyminen on kuitenkin peruutettava, jos edellytykset eivät täyty Konserniverokeskuksen asettamassa kohtuullisessa määräajassa.

31 §

Verotuksen toimittaminen

Konserniverokeskus toimittaa tonnistoverovollisen tuloverotuksen tonnistoverokauteen kuuluvilta verovuosilta.

36 §

Veronhuojennuksen seuranta

Tässä pykälässä tarkoitettuun laskelmaan ei voi hakea muutosta. Toimittaessaan 25 §:ssä tarkoitettua verotusta Konserniverokeskus voi sen estämättä, mitä verotusmenettelystä annetussa laissa tai muualla tuloverolainsäädännössä säädetään, poiketa tämän pykälän mukaisesta laskelmasta.

Tämä laki tulee voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran kalenterivuonna 2010 alkavalta verovuodelta toimitettavassa verotuksessa.

Poiketen siitä, mitä 4 §:n 1 momentissa säädetään, yhtiön on 4 §:n 3 momentissa mainituin poikkeuksin haettava tonnistoverovolliseksi hyväksymistä 36 kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulon jälkeen.

Poiketen siitä, mitä 5 §:n 1 momentissa säädetään, tonnistoverokausi voi alkaa sellaisen vuonna 2010 alkaneen verovuoden alusta, jonka aikana tämä laki on tullut voimaan, jos tonnistoverovolliseksi hyväksymisen edellytykset ovat täyttyneet mainitun verovuoden alusta.

Helsingissä 6 päivänä marraskuuta 2009

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Valtiovarainministeri *Jyrki Katainen*

Laki**tonnistoverolain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 5 päivänä kesäkuuta 2002 annetun tonnistoverolain (476/2002) 19, 22, 24 ja 32 §, sellaisena kuin niistä on 19 § osaksi laissa 723/2004,
muutetaan 2 §:n 3 momentti, 3 §:n 1 momentti, 4 §:n 1 momentti, 6 §:n 2 momentti, 7 §:n 1 ja 2 momentti, 8 §:n 1 momentti, 9 §, 12 §:n 1 momentti, 15 §:n 2 ja 3 momentti, 17 §:n 1 momentti, 18 §, 20 §:n 1 momentti, 21 ja 23 §, 25 §:n 2 momentti, 28 §, 29 §:n 5 momentti, 30 §:n 2 momentti, 31 §:n 2 momentti sekä 36 §:n 3 momentti,
 sellaisena kuin niistä on 8 §:n 1 momentti osaksi laissa 1283/2007, sekä
lisätään 3 §:ään uusi 3 momentti, 6 §:ään uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 momentti siirtyy 4 momentiksi, ja 15 §:ään uusi 3 ja 4 momentti, jolloin muutettu 3 momentti sekä 4 momentti siirtyvät 5 ja 6 momentiksi seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

2 §

2 §

*Verovelvollisuus**Verovelvollisuus*

Tonnistoverotuksen voi valita yhtiö:
 1) jota tosiasiallisesti johdetaan Suomesta;
 2) joka harjoittaa tavaroiden tai matkustajien kuljettamista 8 §:ssä tarkoitetulla aluksella Suomesta ja on siitä Suomessa verovelvollinen; ja
 3) jonka 8 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettujen alusten bruttovetoisuus on vähintään 25 prosenttia ja mainitun momentin 3 kohdassa tarkoitettujen alusten bruttovetoisuus enintään 50 prosenttia kaikkien 8 §:ssä tarkoitettujen alusten bruttovetoisuudesta.

Tonnistoverotuksen voi valita *yhtiö*
 1) jota tosiasiallisesti johdetaan Suomesta;
 2) joka harjoittaa tavaroiden tai matkustajien kuljettamista 8 §:ssä tarkoitetulla aluksella Suomesta ja on siitä Suomessa *verovelvollinen*;
 3) jonka 8 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettujen alusten bruttovetoisuus on vähintään 25 prosenttia ja mainitun momentin 3 kohdassa tarkoitettujen alusten bruttovetoisuus enintään 75 prosenttia kaikkien 8 §:ssä tarkoitettujen alusten bruttovetoisuudesta; *ja*
 4) jonka kaikkien 8 §:ssä tarkoitettujen alusten bruttovetoisuudesta on enintään 40 prosenttia muun valtion kuin Euroopan unionin jäsenvaltion alusrekisteriin merkittyjä aluksia.

3 §

3 §

*Verovelvollisuus konsernissa**Verovelvollisuus konsernissa*

Osakeyhtiölain (734/1978) 1 luvun 3 §:ssä tarkoitettuun konserniin kuuluva yhtiö voi olla

Osakeyhtiölain (624/2006) 8 luvun 12 §:ssä tarkoitettuun konserniin kuuluva yhtiö voi olla

tonnistoverovelvollinen vain, jos kaikki samaan konserniin kuuluvat 1 §:ssä ja 2 §:n 3 momentissa tarkoitettut edellytykset täyttävät yhtiöt ovat tonnistoverovelvollisia ja yhtiöllä on sama tilikausi.

tonnistoverovelvollinen vain, jos kaikki samaan konserniin kuuluvat 1 §:ssä ja 2 §:n 3 momentissa tarkoitettut edellytykset täyttävät yhtiöt ovat tonnistoverovelvollisia ja yhtiöllä on sama tilikausi.

4 §

Tonnistoverovelvolliseksi hakeutuminen

Yhtiön on 3 momentissa mainituin poikkeuksin haettava tonnistoverovelvolliseksi hyväksymistä 12 kuukauden kuluessa lain voimaantulosta tai, jos yhtiö on perustettu lain voimaantulon jälkeen, 3 kuukauden kuluessa yhtiön rekisteröinnistä.

4 §

Tonnistoverovelvolliseksi hakeutuminen

Mitä 1 momentissa säädetään konsernista, ei koske yhtiötä, joka erillisen liikkeenjohdon alaisena harjoittaa joko matkustajalusliiketoimintaa tai rahtialusliiketoimintaa itsenäisenä liiketoimintakokonaisuutena.

Yhtiön on hakeuduttava tonnistoverovelvolliseksi 3 kuukauden kuluessa yhtiön rekisteröinnistä.

6 §

Tonnistoverotuksen suhde tuloverotukseen

Ennen tonnistoverokauden alkua syntyneet tappiot eivät ole verotuksessa vähennyskelpoisia.

6 §

Tonnistoverotuksen suhde tuloverotukseen

Ennen tonnistoverokauden alkua syntyneet tuloverotettavan toiminnan tappiot vähennetään yhtiön tuloverotettavan toiminnan verotettavasta tulosta siten kuin tuloverolaissa (1535/1992) säädetään.

Yhtiön tappioiden katsotaan kohdistuvan tuloverotettavaan toimintaan siltä osin kuin on ilmeistä, että tappiot ovat syntyneet tuloverotettavassa toiminnassa. Muilta osin tappiot siirtyvät samassa suhteessa kuin varojen arvostamisesta verotuksessa annetun lain (1142/2005) 2 luvussa tarkoitettu nettovarallisuus jakautuu yhtiön tonnistoverotettavaan ja tuloverotettavaan toimintaan. Jos yhtiön verotuksessa on useita tulolähteitä, tulolähteen vahvistetut tappiot vähennetään yhtiön vastaavan tulolähteen verotettavista tuloista.

7 §

Tonnistoverotettavasta toiminnasta saadun tulon verotus

Tonnistoverotettavasta toiminnasta saaduilla tuloilla tarkoitetaan tuloja, jotka saadaan:

1) tavaroiden ja matkustajien kuljettamisesta tonnistoverotettavalla aluksella;

2) aluksella tapahtuvasta tavaroiden ja palvelujen myynnistä aluksella kulutettaviksi;

3) yhtiön edellä 1 kohdassa tarkoitetun toiminnan harjoittamiselle välttämättömistä ja siihen läheisesti liittyvistä toiminnoista, kuten 1 kohdassa tarkoitetun kuljetuspalvelun hintaan sisältyvästä lastin ja matkustajien kuljetuksesta satama-alueella alukselle ja alukselta, aluksen lastauksesta ja purkamisesta sekä tavarain lastauksen ja purkamisen edellyttämästä väliaikaisesta varastoinnista;

4) tonnistoverotettavan aluksen antamisesta vuokralle miehistöineen edellyttäen, että vuokralle ottaja käyttää alusta toiminnassa, joka olisi vuokralle antajan harjoittamana tonnistoverotettavaa;

5) tonnistoverotettavassa toiminnassa käytettyjen alusten, koneiden, kaluston ja muun niihin verrattavan irtaimen käyttöomaisuuden luovuttamisesta.

Tonnistoverotettavasta toiminnasta saatuna tulona pidetään myös kuljetuspalvelun hintaan sisältyvästä satama-alueen ulkopuolella tapahtuvasta henkilökuljetuksesta saatua tuloa, jos tonnistoverovelvollinen on ostanut henkilökuljetuksen toiselta yritykseltä.

8 §

Tonnistoverotettava alus

Tonnistoveroa suoritetaan seuraavista pääasiassa kansainvälisessä meriliikenteessä olevista, strategisesti ja kaupallisesti Suomesta

7 §

Tonnistoverotettavasta toiminnasta saadun tulon verotus

Tonnistoverotettavasta toiminnasta saaduilla tuloilla tarkoitetaan tuloja, jotka saadaan:

1) tavaroiden ja matkustajien kuljettamisesta tonnistoverotettavalla aluksella;

2) aluksella tapahtuvasta tavaroiden ja palvelujen myynnistä aluksella kulutettaviksi;

3) yhtiön edellä 1 kohdassa tarkoitetun toiminnan harjoittamiselle välttämättömistä ja siihen läheisesti liittyvistä toiminnoista, kuten 1 kohdassa tarkoitetun kuljetuspalvelun hintaan sisältyvästä lastin ja matkustajien kuljetuksesta satama-alueella alukselle ja alukselta, tavarain lastauksesta ja purkamisesta sekä siihen liittyvästä tavarain väliaikaisesta varastoinnista, lipunmyynnistä ja satamaterminaalitoiminnoista samoin kuin hallinnollisesta ja vakuutus-toiminnasta, jotka liittyvät välittömästi matkustajien tai tavarain kuljetukseen;

4) tonnistoverotettavan aluksen antamisesta vuokralle miehistöineen edellyttäen, että vuokralle ottaja käyttää alusta toiminnassa, joka olisi vuokralle antajan harjoittamana tonnistoverotettavaa;

5) tonnistoverotettavassa toiminnassa käytettyjen alusten, koneiden, kaluston ja muun niihin verrattavan irtaimen käyttöomaisuuden luovuttamisesta;

6) yhtiön tilapäisesti, enintään kolmeksi vuodeksi ilman miehistöä vuokralle antamasta aluksesta saatavasta vuokratulosta.

Tonnistoverotettavasta toiminnasta saatuna tulona pidetään myös kuljetuspalvelun hintaan sisältyvästä satama-alueen ulkopuolella tapahtuvasta kuljetuksesta saatua tuloa, jos tonnistoverovelvollinen on ostanut kuljetuksen toiselta yritykseltä.

8 §

Tonnistoverotettava alus

Tonnistoveroa suoritetaan seuraavista pääasiassa kansainvälisessä meriliikenteessä olevista, strategisesti ja kaupallisesti Suomesta

johdetuista, pääasiallisesti lastin tai matkustajien kuljettamiseen tarkoitetuista ja käytetyistä aluksista (*tonnistoverotettava alus*), joiden bruttovetoisuus on vähintään 100:

1) yhtiön omistama, *Suomen alusrekisteriin merkitty matkustaja-alus ja meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyvyn parantamisesta annetussa laissa (1277/2007) tarkoitettuun kauppa-alusluetteloon merkitty lastialus*, jolla se liikennöi tai jonka yhtiö on antanut miehistöineen vuokralle;

2) Euroopan unionin jäsenvaltion alusrekisteriin merkitty, yhtiön ilman miehistöä vuokralle ottama alus, jonka se varustaa ja jolla se liikennöi; ja

3) Euroopan unionin jäsenvaltion alusrekisteriin merkitty, yhtiön miehistöineen vuokralle ottama alus.

johdetuista, pääasiallisesti lastin tai matkustajien kuljettamiseen *taikka hinaamiseen tai työntämiseen* tarkoitetuista ja käytetyistä aluksista (*tonnistoverotettava alus*), joiden bruttovetoisuus on vähintään 100:

1) yhtiön omistama meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyvyn parantamisesta annetussa laissa (1277/2007) tarkoitettuun kauppa-alusluetteloon merkitty *alus*, jolla se liikennöi tai jonka yhtiö on antanut miehistöineen vuokralle; *kauppa-alusluetteloon merkitty alus, jonka yhtiö vuokraa miehistöineen vähintään 12 kuukauden ajaksi ja jolla se liikennöi;*

2) *yhtiön omistama tai ilman miehistöä vuokralle ottama muu kuin 1 kohdassa tarkoitettu alus*, jonka se varustaa ja jolla se liikennöi;

3) *yhtiön miehistöineen vuokralle ottama muu kuin 1 kohdassa tarkoitettu alus, jolla se liikennöi;*

4) *yhtiön tilapäisesti, enintään kolmeksi vuodeksi ilman miehistöä vuokralle antama alus.*

9 §

Tonnistoveron määrä

Tonnistoveroa suoritetaan 8 §:ssä tarkoitettun aluksen nettovetoisuuden perusteella jokaista 100 tonnia kohden 0,4 euroa päivältä 1 000 tonniin asti, 0,3 euroa 1 000 tonnin ylittävältä osalta 10 000 tonniin asti, 0,2 euroa 10 000 tonnin ylittävältä osalta 25 000 tonniin asti ja 0,1 euroa 25 000 tonnin ylittävältä osalta.

Vero suoritetaan myös niiltä päiviltä, joina alus ei ole ollut liikenteessä.

9 §

Tonnistoverotettavan tulon määrä

Tonnistoveron määrä lasketaan 8 §:ssä tarkoitettun aluksen nettovetoisuuden mukaan määräytyvän laskennallisen tulon perusteella siten, että tuloksi katsotaan jokaista 100 tonnia kohden 0,9 euroa päivältä 1 000 tonniin asti, 0,7 euroa 1 000 tonnin ylittävältä osalta 10 000 tonniin asti, 0,5 euroa 10 000 tonnin ylittävältä osalta 25 000 tonniin asti ja 0,2 euroa 25 000 tonnin ylittävältä osalta.

Tonnistoveron määrä on 26 prosenttia 1 momentissa tarkoitettulla tavalla lasketun tulon määrästä.

Vero suoritetaan myös niiltä päiviltä, joina alus ei ole liikenteessä.

12 §

Käyttöomaisuuden hankintamenon vähentäminen

Tonnistoverotettavan toiminnan käyttöomaisuutta on käyttöomaisuus, jota käytetään verovuonna yksinomaan tai osittain tonnistoverotettavassa toiminnassa. Tällaisen omaisuuden hankintameno ei ole tuloverotuksessa vähennyskelpoinen. Edellä 10 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettujen hyödykkeiden luovutushinnasta vähennetään kuitenkin 14 §:n 2 momentin mukaan laskettu hankintamenon poistamatta oleva määrä.

15 §

Ennen tonnistoverotukseen siirtymistä syntynyt verovelka

Veronalaiseksi tuloksi luetaan kuitenkin tonnistoverokauden aikana yhteensä enintään määrä, jolla tonnistoverotettavan toiminnan menojäännökseen kuuluvan käyttöomaisuuden todennäköinen luovutushinta ylittää tonnistoverotettavan toiminnan menojäännöksen tonnistoveroon siirryttäessä. Tuloksi tällä perusteella lukematta jäänyt määrä vähennetään tonnistoverotettavan toiminnan menojäännökseen luettavan käyttöomaisuuden hankintamenoista seuraavina verovuosina sitä mukaa kuin hankintamenoja syntyy.

12 §

Käyttöomaisuuden hankintamenon vähentäminen

Tonnistoverotettavan toiminnan käyttöomaisuutta on käyttöomaisuus, jota käytetään verovuonna yksinomaan tai osittain tonnistoverotettavassa toiminnassa. Tällaisen omaisuuden hankintameno on tuloverotuksessa vähennyskelpoinen *siltä osin kuin sitä käytetään tuloverotettavassa toiminnassa*. Edellä 10 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettujen hyödykkeiden luovutushinnasta vähennetään kuitenkin 14 §:n 2 momentin mukaan laskettu hankintamenon poistamatta oleva määrä.

15 §

Ennen tonnistoverotukseen siirtymistä syntynyt verovelka

Veronalaiseksi tuloksi luetaan kuitenkin tonnistoverokauden aikana yhteensä enintään määrä, jolla tonnistoverotettavan toiminnan menojäännökseen kuuluvan käyttöomaisuuden *kirjanpidossa poistamatta oleva hankintameno* ylittää tonnistoverotettavan toiminnan *tuloverotuksessa poistamatta olevan* menojäännöksen *tonnistoverotukseen* siirryttäessä. Tuloksi tällä perusteella lukematta jäänyt määrä vähennetään tonnistoverotettavan toiminnan menojäännökseen luettavan käyttöomaisuuden hankintamenoista seuraavina verovuosina sitä mukaa kuin hankintamenoja syntyy.

Edellä 1 ja 2 momentin nojalla veronalaiseksi luettavan tulon enimmäismäärää alennetaan 25/13 osalla aluksen hankintamenon määrästä, jos alus on hankittu ja otettu pysyvästi käyttöön tonnistoverovelvollisen yhtiön 8 §:ssä tarkoitetuksi alukseksi muulta kuin yhtiön 3 §:n 1 ja 2 momentin mukaisessa suhteessa olevalta kotimaiselta luovuttajalta. Samansuuruinen vähennys voidaan tehdä sellaisen irtaimen käyttöomaisuuden hankintamenon perusteella, jolla korjataan tai ennaltaehkäistään ympäristölle tai luonnonvaroille

Jos tonnistoverovelvollinen osoittaa sitovin tilaussopimuksin tai muulla luotettavalla tavalla aikovansa hankkia kolmen luovutusta seuraavan verovuoden aikana tonnistoverotettavan toiminnan menojäännökseen luettavaa kuluvaan käyttöomaisuutta, 1 ja 2 momentin nojalla veronalaiseksi tuloksi luettava määrä vähennetään menojäännökseen luettavan kuluvaan käyttöomaisuuden hankintamenoista (tonnistoverotettavan toiminnan jälleenhankintavaraus).

17 §

Tulojen ja menojen selvittäminen

Tonnistoverovelvollisen on selvitettävä erikseen tonnistoverotettavasta toiminnasta saadut tulot ja tuloverotettavat tulot sekä niihin kohdistuvat menot ja muut vähennykset samoin kuin mainittuihin toimintoihin kohdistuvat varat ja velat. *Yhtiön on lisäksi säilytettävä kirjanpitolain 2 luvun 10 §:ssä tarkoitettu kirjanpitoaineisto mainitussa lainkohdassa tarkoitettulla tavalla vähintään 15 vuotta sen vuoden lopusta, jonka aikana tilikausi on päättynyt.*

aiheutuvia haittoja, pienennetään tällaisten haittojen vaikutuksia tai edistetään luonnonvarojen järkevää käyttöä, mukaan lukien energiansäästötoimenpiteet ja uusiutuvien energialähteiden käyttö (ympäristöinvestointi).

Edellä 3 momentissa tarkoitettu enimmäismäärän alentaminen peruuntuu, jos verovelvollinen luovuttaa aluksen ennen kuin kolme vuotta on kulunut aluksen käyttöön ottamisesta.

Jos tonnistoverovelvollinen osoittaa aikovansa hankkia luovutusta seuraavan kolmen verovuoden aikana tonnistoverotettavan toiminnan menojäännökseen luettavaa kuluvaan käyttöomaisuutta, 1 ja 2 momentin nojalla veronalaiseksi tuloksi luettava määrä vähennetään menojäännökseen luettavan kuluvaan käyttöomaisuuden hankintamenoista (**tonnistoverotettavan toiminnan jälleenhankintavaraus**). *Jälleenhankintavarausta ei lueta veronalaiseksi tuloksi kolmen seuraavan verovuoden jälkeen, jos verovelvollinen osoittaa sitovin kirjallisin sopimuksin tilanneensa uutta tonnistoverotettavan toiminnan menojäännökseen kuuluvaa omaisuutta. Jälleenhankintavaraus luetaan veronalaiseksi tuloksi sinä verovuonna, jona tilaussopimus purkautuu tai muutoin käy ilmeiseksi, että käyttöomaisuuden hankinta on rauennut.*

17 §

Tulojen ja menojen selvittäminen

Tonnistoverovelvollisen on selvitettävä erikseen tonnistoverotettavasta toiminnasta saadut tulot ja tuloverotettavat tulot sekä niihin kohdistuvat menot ja muut vähennykset samoin kuin mainittuihin toimintoihin kohdistuvat varat ja velat.

18 §

Laskennallisen koron tuloksi lukeminen

Jos tonnistoverovelvollisen taseen vieraan pääoman määrä verovuoden päättyessä on pienempi kuin puolet yhtiön taseen oman pääoman määrästä, verovuoden veronalaiseksi tuloksi luetaan määrä, joka saadaan vähentämällä oman pääoman puolesta määrästä vieraan pääoman määrä ja kertomalla näin saatu määrä korkoprosentilla, joka on eräistä viitekoroista annetussa laissa (996/1998) tarkoitettu peruskorko lisättynä yhdellä prosenttiyksiköllä.

19 §

Varojen jakoon kohdistuva verotus

Tonnistoverovelvollisen jakama osinko on saajalleen kokonaan veronalaista tuloa. Luonnollisen henkilön ja kuolinpesän tonnistoverovelvolliselta yhtiöltä saama osinko on pääomatuloa siltä osin, kuin vastaava osinko muulta yhtiöltä saatuna olisi pääomatuloa tai verovapaata tuloa tuloverolain (1535/1992) 33 a §:n ja 33 b §:n 1 momentin nojalla, ja ansiotuloa siltä osin, kuin osinko muulta yhtiöltä saatuna olisi ansiotuloa tai verovapaata tuloa tuloverolain 33 b §:n 2 momentin nojalla.

Jos tonnistoverovelvollinen jakaa varoja osakkailleen muutoin kuin 1 momentissa säädettyllä tavalla, jaettuun määrään sovelletaan yhtiön verotuksessa, mitä 1 momentissa säädetään osingonjaosta. Lisäksi sovelletaan, mitä verotusmenettelystä annetun lain (1558/1995) 29 §:ssä säädetään peitellystä osingonjaosta.

20 §

Sulautuminen

Tonnistoverovelvollisen ei katsota purkautuvan verotuksessa, jos se sulautuu toiseen tonnistoverovelvolliseen yhtiöön tai kaksi tonnistoverovelvollista yhtiötä sulautuu perustamalla uuden tonnistoverovelvolliseksi hyväksyttävän yhtiön edellyttäen, että elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 52 a §:ssä

18 §

Laskennallisen koron tuloksi lukeminen.

Jos tonnistoverovelvollisen taseen vieraan pääoman määrä verovuoden päättyessä on pienempi kuin 1/9 yhtiön taseen oman pääoman määrästä, verovuoden veronalaiseksi tuloksi luetaan määrä, joka saadaan vähentämällä oman pääoman 1/9 määrästä vieraan pääoman määrä ja kertomalla näin saatu määrä korkoprosentilla, joka on eräistä viitekoroista annetussa laissa (996/1998) tarkoitettu peruskorko lisättynä yhdellä prosenttiyksiköllä.

19 §

Varojen jakoon kohdistuva verotus

(kumotaan)

20 §

Sulautuminen

Tonnistoverovelvollisen ei katsota purkautuvan verotuksessa, jos se sulautuu toiseen tonnistoverovelvolliseen yhtiöön tai kaksi tonnistoverovelvollista yhtiötä sulautuu perustamalla uuden tonnistoverovelvolliseksi hyväksyttävän yhtiön edellyttäen, että elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 52 a §:ssä su-

sulautumiselle säädetyt edellytykset täyttyvät. Sulautumisessa noudatetaan *soveltuvin osin*, mitä elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 52 b ja 52 g §:ssä säädetään.

lautumiselle säädetyt edellytykset täyttyvät. Sulautumisessa noudatetaan, mitä elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 52 b ja 52 h §:ssä säädetään.

21 §

Jakautuminen

Tonnistoverovelvollisen ei katsota purkautuvan verotuksessa, jos se jakautuu *kahdeksi tai useammaksi* tonnistoverovelvolliseksi yhtiöksi, jos elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 52 c §:n 1 momentissa säädetyt edellytykset täyttyvät. Jakautumisessa noudatetaan *soveltuvin osin*, mitä elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 52 c ja 52 g §:ssä säädetään.

Jakautuvan yhtiön tonnistoverotettavan toiminnan menojäännös ja tuloverotettavan toiminnan menojäännös siirtyvät vastaanottaville yhtiöille samassa suhteessa kuin vastaava käyttöomaisuus, arvostettuna kirjanpidossa poistamatta olevaan arvoon, siirtyy vastaanottaville yhtiöille.

Vastaanottavien yhtiöiden tuloon 15 §:n 2 momentin nojalla enintään luettavina määrinä pidetään määriä, jotka saadaan vähentämällä jakautuvan yhtiön verotuksessa vahvistetusta 15 §:n 2 momentissa tarkoitettua määräästä yhtiön tuloon ennen jakautumista 15 §:n nojalla luettu määrä ja jakamalla näin saatu määrä vastaanottaville yhtiöille 2 momentin mukaisessa suhteessa.

22 §

Yhtiön purkaminen

Tonnistoverovelvollisen yhtiön purkautuessa sovelletaan, mitä 24 §:ssä säädetään. Purkautuvan yhtiön verotuksessa sovelletaan lisäksi, mitä elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 51 d §:ssä säädetään purkautuvan yhtiön veronalaiseksi luovutushinnaksi luettavista määristä.

Mitä 1 momentissa säädetään, sovelletaan

21 §

Jakautuminen

Tonnistoverovelvollisen ei katsota purkautuvan verotuksessa, jos se jakautuu tonnistoverovelvollisiksi yhtiöiksi *siten kuin* elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 52 c §:n 1 momentissa *säädetään*. Jakautumisessa noudatetaan, mitä elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 52 c ja 52 h §:ssä säädetään.

Jakautuvan *ja vastaanottavien yhtiöiden* tonnistoverotettavan toiminnan menojäännös ja tuloverotettavan toiminnan menojäännös *jakautuvat näille* yhtiöille samassa suhteessa kuin vastaava käyttöomaisuus, arvostettuna kirjanpidossa poistamatta olevaan arvoon, *jää jakautuvalle yhtiölle tai* siirtyy vastaanottaville yhtiöille.

Jakautuvan ja vastaanottavien yhtiöiden tuloon 15 §:n 2 momentin nojalla enintään luettavina määrinä pidetään määriä, jotka saadaan vähentämällä jakautuvan yhtiön verotuksessa vahvistetusta 15 §:n 2 momentissa tarkoitettua määräästä yhtiön tuloon ennen jakautumista 15 §:n nojalla luettu määrä ja jakamalla näin saatu määrä *jakautuvalle ja* vastaanottaville yhtiöille 2 momentin mukaisessa suhteessa.

22 §

Yhtiön purkaminen

(kumotaan)

myös muuhun kuin 20 §:ssä tarkoitettuun sulautumiseen ja 21 §:ssä tarkoitettuun jakautumiseen.

23 §

Konserniavustus

Tonnistoverovelvollisen antamaan tai saamaan suoritukseen ei sovelleta konserniavustuksesta verotuksessa annettua lakia (825/1986) suorituksen antajan eikä saajan verotuksessa.

23 §

Konserniavustus

Tonnistoverovelvollisen antamaan tai saamaan suoritukseen *sovelletaan* konserniavustuksesta verotuksessa annettua lakia (825/1986) suorituksen antajan ja saajan verotuksessa. *Konserniavustus ei saa ylittää elinkeinotoiminnasta syntynyttä tuloverotettavan toiminnan tulosta ennen konserniavustuksen vähentämistä. Vastaanotettu konserniavustus on aina saajansa tuloverotettavan toiminnan tuloa.*

24 §

Tonnistoverotettavan toiminnan tuloverotus tonnistoverovelvollisuuden peruuttamisen johdosta

Jos tonnistoverovelvolliseksi hyväksyminen 29 §:n mukaisesti peruutetaan, yhtiölle määrätään tulovero tonnistoverotettavan toiminnan tuottamasta tulosta tonnistoverokaudelta noudattaen näiltä verovuosilta toimitettavissa verotuksissa sovellettavia tuloverolainsäädännön säännöksiä ja kansainvälisten sopimusten määräyksiä. Tuloveroa määrättäessä 21 §:ssä tarkoitettulla tavalla jakautuneen yhtiön tonnistoverotettavan toiminnan tuottama tulo jaetaan vastaanottavien yhtiöiden verotettavaksi samassa suhteessa kuin tonnistoverotettavan toiminnan menojäännös on siirtynyt 21 §:n 2 momentin nojalla vastaanottaville yhtiöille.

Jos yhtiön tonnistoverokausi 5 §:n 3 momentin johdosta päättyy myöhemmin kuin 5 §:n 2 momentissa tarkoitettuna ajankohtana tonnistoverokauden alkamisesta, tulovero määrätään enintään tonnistoverokauden päättymistä edeltävien kymmenen kalenterivuoden aikana päättyneiltä verovuosilta.

Tämän pykälän nojalla toimitetuissa verotuksissa yhtiön katsotaan tehneen enimmäismääräisinä kaikki ne vähennykset, jotka se olisi voinut tehdä. Yhtiölle ennen tonnistove-

24 §

Tonnistoverotettavan toiminnan tuloverotus tonnistoverovelvollisuuden peruuttamisen johdosta

(kumotaan)

Voimassa oleva laki

rokautta ja sen aikana syntyneet tappiot vähennetään siten kuin tuloverolaissa (1535/1992) säädetään.

Tämän pykälän mukaisen verotuksen toimittamisesta ja veron korottamisesta säädetään 32 §:ssä.

25 §

Yhtiön verotus tonnistoverokauden päättymisen jälkeen

Elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 30 §:ssä säädettyä menojäännöstä laskettaessa menojäännöksenä 1 momentissa tarkoitetun verovuoden alussa pidetään tuloverotettavan toiminnan menojäännöksen ja tonnistoverotettavan toiminnan menojäännöksen yhteismäärää tonnistoverokauden päättyessä. Meno-
jäännöksestä vähennetään 15 §:n 2 momentin nojalla vielä vähentämättä oleva määrä ja 15 §:n 3 momentissa tarkoitetun jälleenhankintavarauksen määrä.

25 §

Yhtiön verotus tonnistoverokauden päättymisen jälkeen

Elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 30 §:ssä säädettyä menojäännöstä laskettaessa menojäännöksenä 1 momentissa tarkoitetun verovuoden alussa pidetään tuloverotettavan toiminnan menojäännöksen ja tonnistoverotettavan toiminnan menojäännöksen yhteismäärää tonnistoverokauden päättyessä. Meno-
jäännöksestä vähennetään 15 §:n 2 momentin nojalla vielä vähentämättä oleva määrä ja 15 §:n 5 momentissa tarkoitetun *tonnistoverotettavan toiminnan* jälleenhankintavarauksen määrä.

28 §

Tonnistoverovelvollisuuden voimassaolon edellytykset

Tonnistoverovelvollisuuden voimassaolon edellytyksenä on 2 ja 3 §:ssä säädettyjen edellytysten täyttymisen lisäksi, että yhtiö:

1) ei ole osallisena liiketoimessa tai järjestelyssä, jonka tarkoituksena on keinotekoisesti pienentää tonnistoveron laskentaperustetta tai johon on ryhdytty ilmeisesti siinä tarkoituksessa, että suoritettavasta tuloverosta tai tonnistoverosta vapauduttaisiin;

2) ei anna rahalainaa osakkailleen taikka yhtiöön 3 §:ssä tarkoitettussa suhteessa oleville yhteisöille tai niiden osakkaille eikä poikkea muun mainituille tahoille myöntämänsä rahoituksen suhteen ehdoista, joita se noudattaa toistaan riippumattomien osapuolten välillä;

3) noudattaa ilmoittamisvelvollisuutta koskevia säännöksiä; ja

4) noudattaa, mitä 17 §:ssä säädetään.

28 §

Tonnistoverovelvollisuuden voimassaolon edellytykset

Tonnistoverovelvollisuuden voimassaolon edellytyksenä on 2 ja 3 §:ssä *säädety*n lisäksi, *että yhtiö selvittää tulonsa ja menonsa siten kuin 17 §:ssä säädetään ja että yhtiö ei ole osallisena liiketoimessa tai järjestelyssä, jonka tarkoituksena on keinotekoisesti pienentää tonnistoverotettavan tulon laskentaperustetta tai johon on ryhdytty ilmeisesti siinä tarkoituksessa, että suoritettavasta tuloverosta vapauduttaisiin.*

29 §

Hyväksymisen peruuttaminen

Jos yhtiön hyväksyminen tonnistoverovolliseksi on peruutettu, yhtiötä ei voida hyväksyä uudestaan tonnistoverovolliseksi. Sama koskee yhtiön toimintaa jatkavaa, siihen 3 §:ssä tarkoitetussa suhteessa olevaa yhtiötä.

30 §

Hyväksymisen peruuttamatta jättäminen eräissä tapauksissa

Tonnistoverovolliseksi hyväksyminen voidaan jättää peruuttamatta sen estämättä, että yhtiön tai keskenään 3 §:n mukaisessa suhteessa olevien yhtiöiden aika- tai matkaperusteisesti vuokralle ottamien alusten osuus yhtiöiden tonnistoverotettavasta tonnistosta tonnistoverovolliseksi hyväksymisen jälkeen väliaikaisesti toiminnan laajentamisen johdosta ylittää 50 prosenttia, jos 2 §:ssä säädetyt edellytykset muutoin täyttyvät. Hyväksyminen on kuitenkin peruutettava, jos edellytykset eivät täyty Konserniverokeskuksen asettamassa kohtuullisessa määräajassa.

31 §

Verotuksen toimittaminen

Konserniverokeskus toimittaa tonnistoverovollisen tuloverotuksen tonnistoverokautteen kuuluvilta verovuosilta. *Jos tonnistoverovolliseksi hyväksyminen peruutetaan tai tonnistoverotettava yhtiö purkautuu, Konserniverokeskus toimittaa yhtiön tuloverotuksen 32 §:ssä tarkoitetuilta verovuosilta.*

29 §

Hyväksymisen peruuttaminen

Jos yhtiön hyväksyminen tonnistoverovolliseksi *peruutetaan*, yhtiötä ei voida hyväksyä uudestaan tonnistoverovolliseksi *ennen kuin kymmenen vuotta on kulunut peruuttamista seuraavan vuoden alusta lukien*. Sama koskee yhtiön toimintaa jatkavaa, siihen 3 §:ssä tarkoitetussa suhteessa olevaa yhtiötä.

30 §

Hyväksymisen peruuttamatta jättäminen eräissä tapauksissa

Tonnistoverovolliseksi hyväksyminen voidaan jättää peruuttamatta sen estämättä, että yhtiön tai keskenään 3 §:n mukaisessa suhteessa olevien yhtiöiden aika- tai matkaperusteisesti vuokralle ottamien alusten osuus yhtiöiden tonnistoverotettavasta tonnistosta tonnistoverovolliseksi hyväksymisen jälkeen väliaikaisesti toiminnan laajentamisen johdosta ylittää 75 prosenttia, jos 2 §:ssä säädetyt edellytykset muutoin täyttyvät. Hyväksyminen on kuitenkin peruutettava, jos edellytykset eivät täyty Konserniverokeskuksen asettamassa kohtuullisessa määräajassa.

31 §

Verotuksen toimittaminen

Konserniverokeskus toimittaa tonnistoverovollisen tuloverotuksen tonnistoverokautteen kuuluvilta verovuosilta.

32 §

Verotuksen toimittaminen hyväksymisen peruuttamisen ja yhtiön purkautumisen jälkeen

Edellä 24 §:ssä tarkoitettu verotus toimitetaan poiketen siitä, mitä muualla tuloverotusta koskevassa lainsäädännössä säädetään, kaikilta tonnistoverokauden kuuluvilta verovuosilta tonnistoverokauden päättymisen jälkeen. Verotus päättyy Verohallituksen määräämänä aikana, kuitenkin viimeistään tonnistoverokauden päättymistä seuraavan kalenterivuoden lokakuun loppuun mennessä.

Edellä 24 §:ssä tarkoitettu vero määrätään 10 prosentilla korotettuna tai, jos hyväksymisen on peruutettu yhtiön 28 §:n 1 kohdan vastaisen menettelyn taikka mainitun pykälän 3 kohdassa tarkoitettun ilmoittamisvelvollisuuden olennaisen laiminlyönnin perusteella, 40 prosentilla korotettuna. Jos verovelvollinen osoittaa, että tonnistoverovelvolliseksi hyväksymisen peruuttaminen tai yhtiön purkaminen on tapahtunut siitä riippumattomista tai pakottavista syistä, Konserniverokeskus voi alentaa korotusta tai jättää sen kokonaan määräämättä. Korotusta voidaan alentaa tai se voidaan jättää määräämättä myös silloin, kun tonnistoverovelvolliseksi hyväksymisen peruutetaan sen johdosta, että yhtiö on lopettanut tonnistoverotettavan toiminnan harjoittamisen eikä toimintaa ole jatkettu toisessa yhtiössä.

Maksettavalle verolle on suoritettava yhteisökorkoa siten kuin yhteisökorosta säädetään. Yhteisökorko lasketaan kultakin verovuodelta, jolta veroa määrätään, veroilmoituksen viimeistä antopäivää seuraavasta päivästä veron ensimmäiseen eräpäivään.

Suoritettua tonnistoveroa ei palauteta.

36 §

Veronhuojennuksen seuranta

Tässä pykälässä tarkoitettuun laskelmaan ei voi hakea muutosta. Toimittaessaan 25 tai 32 §:ssä tarkoitettua verotusta Konserniverokeskus voi sen estämättä, mitä verotusmenet-

32 §

Verotuksen toimittaminen hyväksymisen peruuttamisen ja yhtiön purkautumisen jälkeen

(kumotaan)

36 §

Veronhuojennuksen seuranta

Tässä pykälässä tarkoitettuun laskelmaan ei voi hakea muutosta. Toimittaessaan 25 §:ssä tarkoitettua verotusta Konserniverokeskus voi sen estämättä, mitä verotusmenettelystä anne-

telystä annetussa laissa tai muualla tuloverolainsäädännössä säädetään, poiketa tämän pykälän mukaisesta laskelmasta.

tussa laissa tai muualla tuloverolainsäädännössä säädetään, poiketa tämän pykälän mukaisesta laskelmasta.

Tämä laki tulee voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran kalenterivuonna 2010 alkavalta verovuodelta toimitettavassa verotuksessa.

Poiketen siitä, mitä 4 §:n 1 momentissa säädetään, yhtiön on 4 §:n 3 momentissa mainituin poikkeuksin haettava tonnistorovelvolliseksi hyväksymistä 36 kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulon jälkeen.

Poiketen siitä mitä 5 §:n 1 momentissa säädetään, tonnistorokausi voi alkaa sellaisen vuonna 2010 alkaneen verovuoden alusta, jonka aikana tämä laki on tullut voimaan, jos tonnistorovelvolliseksi hyväksymisen edellytykset ovat täyttyneet mainitun verovuoden alusta.
